чәркәзе рәш

ШОРЬША ХӘБӘРА

Чәркәзе Рәш

ШОРЬША ХӘБӘРА

Ереван, „Советакан грог', 1986

ԳՄԴ 84 Քրդ
Ջ 285

ЧӘРКӘЗЕ Р'ӘШ

Шорьша хәбәра. Шьер.— Ер., „Советакан грог'", 1987.— 112 р'у.

Чәркәзе Р'әш к'т'еба хwәда бь h'öб у h'ьзкьрьнәкә мәзьнва дәрhәqа ә'мре мәйи пройин у чекьрчиед ә'мьре т'әзә дьнвисә. Ве к'т'ебеда öса жи гәләк шьеред лирикие—философие hәнә, ед кö бин у бöхсәкә башqә дьдьнә к'ьт'ебе.

Ереван, „Советакан грог', 1986

ХWӘТ'ӘСТИQКЬРЬН

Чаwа э'йанэ, h'ныме э'дэбийэта к'ӧрдайэ советне Әрмэннстанеда hатэ данине, э'дэбийэт, чаwа кӧ нывиск'аре әрмэнпайн э'йан Наири Зарйан дьбежэ, wэк'илед к'ижане сэре хwэ т'эзэ жь бьн буза сэqьр'н дэрхьстьн. Ьэqзадэ ӧсанэ, э'дэбийэта мэ Әрмэнистана Советнеда р'ож бь р'ож пешда чу у про дэрк'этийэ мэйдана орт'эмлэтне. Гэлэк нвиск'ared мэйэ мэ'рифэт пешда hатьнэ. Чаwа дьбежьн, бин у бӧхса wан hэр йэкн башqэйэ, hэр йэк бь щур'е хwэ дьнвисэ, ле эwана т'ӧ щара жь э'мьре мэйи ироййн наен бьр'ине, бь wи э'мьре гӧлвэдайнва фьр'нах дьбьн, qэлэме wанэ э'франдарне нэхш у нигаре т'эзэ дьhуньн. Жь wана йэк жи hэма хут Чэркэзе Р'эшэ. Эwи бь э'франдьнед хwэва бин у бӧхсэкэ т'эзэ ани нава э'дэбийэта мэ. Эwи нэ кӧ т'эне э'дэбийэта щьмаэ'та хwэ, йа әрмэнийа, урьса, щьмаэ'тед советнейэ майинэ братне, Р'оhьлате мьh'андийэ, ле ӧса жи йа Европае. Жь к'урайа каннйа wан у илаhи йа щьмаэ'та хwэ hьлдайэ йа hэрэ к'ардар, йа hэрэ баш у кьрийэ нава э'дэбийэта мэйэ ироййн.

Чэркэзе Р'эш шайнрэкн хwэйшӧрэтэ, эw эшqэред wэ'дэйэ п'ьр'щур'э э'йан дькэ у бь щур'е шайнртиейи т'эзэва бь qэлэмэкэ назьква п'ешк'еши хwэндэвана дькэ. Р'астэ, эw щарна пэй модернизаснае,

h'öньрмəндийа щур'е лəwзне, сильh'буна техника э'дəбийəте дьк'əвə, əw йəка жь wьр те, чьмки əw öса жи э'дəбийətзанəки мə'рифətə— кандидате ölме филологнейə. Ле т'ö щара жь э'мьр нае бьр'ине, гаве xwə э'мьре мəйи нройинр'а давежə. Т'ö шьк т'önə, əгəр həйə сəрəщəма к'ур у техника шайиртне, шьер алавəкə гəш у гör'ə.

Бь р'öh'е xwəва, бь həйина xwəва Чəркəзе Р'əш həqзадə шайирəки т'əзəваин лирика философнейə. Ьəр хətəкə wида р'öh'е э'мьр, бəдəwийа э'мьр у нəр'əh'ətн те ханекьрьне.

Баhарə — hена хуик'ала мəзьи,
Дара wəргьртийə h'əйра кьраса,
Кьрасе həвда э'рш—э'рд дьлизьи,
У həр тьшт дьбə хöре мəqəса.

Э'франдьнед Чəркəзе Р'əш зува xwəндəване мə-р'а насьи у жь алне wанада бь h'öб у h'ьзкьрьнəкə мəзьива hатьнə qəбулкьрьне, ле əв к'т'еба hана бь э'франдьнед wийə т'əзəва hатийə кьлдане, ед кö h'имли ван салед пашьн əwи ньвнсинə, сəр qaqьщийə, кьрийə бaqə кölилк у нро п'ешк'еши xwəндəване xwə дькə.

Карлене ЧАЧАНИ.

ОРТ'А QӦР'НАДА

Поэт всегда с людьми,
Когда шумит гроза.

В. БРЮСОВ

БӘЙРАQА ЛЕНИНИЕ

Тӧ ава бә'ре зедәнәбуйи р'окә дур—дәраз,
У батьнда т'әв шьльh'е кәwа харнәбуйи
жер,
Нав хйалада т'ьжинә ә'щеб, р'әщал у мьраз.
Ле к'а—к'е бу хwәй—хӧдане әwан нәйнике
бь сер?

Пе хәwнәр'ожка р'öh'ада көле hелун
чедькьр,—
Дәwләмәнд дьбу бираннинхана ч'ә'вайә
зенди,
У хуне гази ә'сьл—ә'сасе Мере че дькьр,
Кӧ тә бльндкә жь нав wәршәqа дәwрада
жәнди!

... У тә алавда нав мьж—сәqәма ч'ә'ве
wә'дәда.
Әw кьрә сәра әшq у awазе бәрбанга кәзи,
Гӧле бьрина, леве гӧвашти, хашхашке
дәрда
Бәр п'әрwаза тә бунә тә'ма нен, бешик у
йази!

„Бьсәкьн. дәме!...",— йәки aqьлбәнд
xwәст газикьра.
Ле ча бьгьрта wи бәза сарда дәqа к'awә
р'ә'м?
Мә'сие зер'ин жи п'әйда нәбу бь h'өнӧре
т'ор'а,
Ћәр дәqәк мә'сие зер'инә ћәрк бәр р'әнге
тәйи гәрм.

Пьрса йәки жи сьнщьрйә— „ћәбьн, йане
т'өнәбьн?"
We ленә хофе бавежнә дьле галактикае,
Ле бәрк'—qәшәнгьн баск у qанате бь тә
вәдьбьн,
У бawарйа xwә ва ль тә тинә т'опа дьнйае!

QÖP'НА БИСТЙӘКЕ

Вайә — мә ьди хwә да бәр дери,
У hьндьк майә, wәки бен дәрда,
Заньм—ченаки мәр'а кӧл—дәрда,
Ә'зәт—qӧльха хwә вәнашери!

Ль мьск'әне тә we п'әрwаз дьдә
Бәдәwйа баске кәвотке гозәл,
Хwә гӧлавдькьн ч'ә'вкание ә'нзәл,
У тәвәка шин р'йа hәвраз дькә.

Тә'ва пайизе бь бәшәра шәнг.
We hасьл дькә бәхт у мьраза,
Зар'ок севе сор дьднә бәр гәза,
Т'ор'а дә'wата дькә шьнгәшьнг.

Qамише ч'әма дьбьнә бьлур,
Йазйа h'ьлдькьн р'езе бажара,
Ә'фатие ә'рша тенә сәр зара,
Вәдьбәшьрьн стәйрке балур.

У сәр хәрита т'ьфаqа qәнщие
Wьр п'әр'вәдайә К'ӧрдстана мьн,

Тә'рие hьлданә ьдн п'еш—дамьн.
У мьж т'ер буйә жь тә'ма цьщие.

Цӧльнга ә'змин чекьрнә сеп'и,
Ь'әму р'е у дьрб hелдьбьн аза,
Кӧр'е мьн т'әви к'ома херхаза
Дьчә Лальше— сәр Канйа Сьпи.

Әз h'өб—р'әзе хwә дькьмә мала
Мере ог'ьра тала а'ләме
У бәр шәwaqa хwәшие у р'ә'ме
Тә hа дьбиньм, әwра шагӧла!

БАЛЛАД ДӘРЬӘQА МАЛХWЕТИЕДА

Метроеда йәк р'уньштбу р'әх мьн
У мьнр'а дьго: „Москва бәдәwә,
Бәле, бажар'е wә п'ьр' бәдәwә!".
Пьрси: „Жь к'өйи?"
„Жь Смоленске"!
У ньзам чьма, мьн жер'а нәго,
Кӧ әз жь щики лап дур hатьмә!
Мьн жер'а нәго... Паше т'әхминкьр,
Кӧ бь хәмхӧрийа малхwекн т'әмам
Дор хwә дьнhер'ьм..

БАРАН ЛЬ МОСКВАЕ

Э'wра бырq вəда минани... э'wра,
Баране э'wр пəлкьрьн—р'ъжйа,
Əз начмə höндöр'... Бумə ав дəвра,
Ль мьн дьнhер'ьн, ча ль... беh'ъша.

Ле дьле мьнда соргöл вəбунə,—
Əв э'зман шьере Тйутчев дьхунə!

ЛЬ ВАКЗАЛЕ

Зар'əке дйа хwə öндакьр wьра
У кьрə qижин: „Тö к'öйи, дае?".
Əw бу... дəстпе бу.... кəвре диwара
Щида к'ъзк'ьзин: „Тö к'öйи, дае?"
Ар'ика, дəрйа, т'ела, п'əнщəра
Данин гьри—шин: „Тö к'öйи, дае?"
Сола у чəлта, qайша, qöндаха
Сaw жь həв дьзин: „Тö к'öйи, дае?"
Мəрмəр у агур', к'ьлсе, сиwаха
Дəнгдан—ляръзин: „Тö к'öйи, дае?"
Шуша, бöт'öлга, лəмп'е от'аха
Бырq дан, тəйинсин: „Тö к'öйи, дае?"
К'öм, льбас, горə, п'əрдə у qəйт'ан

Хwәда qьрqьсин: „Тӧ к'ӧйи, дае?"
Даре бьн мьла, к'ӧрсйа, т'әхте чам
Жь һәвдӧ пьрсин: „Тӧ к'ӧйи, дае?"
Дән, нәхш у шькьл, к'аг'әз, qир—qәт'ран
Т'aw—т'ew ч'ьлмьсин: „Тӧ к'ӧйи, дае?"
Финщан, к'озинданг, qәләм у пенус
Ләqйан—лькьжин: „Тӧ к'ӧйи, дае?"
Сәрьк у базьн, стун, мәqләтуз
Хәйд—хәйд һ'әр'ьшин: „Тӧ к'ӧйи, дае?"
Аве мәдәне, лимонад у буз
Дьһа qәр'ьсин: „Тӧ к'ӧйи, дае?"
Т'опе щьг'ара, бенушт, конфета,
Р ьшта һ'ьзһ'ьзин: „Тӧ к'ӧйи, дае".
Хич, хизгә— qуме, бетон—асфалта
Хwә вәнәдзин: „Тӧ к'ӧйи, дае?"
Машина, гәмйа, фьр'ьнда, авта
Зәрп кьрә qужин: „Тӧ к'ӧйи, дае?"
Нав дәqәкеда caw чу—сьнщьри,
Һәр тьшти де хwәст—сәрда зьввр'и...
Тә'ве, тәйрәда, ә'wра, бьһор'а
Һатьн сәwт—вьззин: „Тӧ к'ӧйи, дае?"
Гӧнда, бажар'а, ч'йа, гәлийа, к'ора
Тьрс фьр'и гәм—зин: „Тӧ к'ӧйи, дае?"
Ч'әма, бәндава, окйана, бә'ра
К'ур кьрә хӧшин: „Тӧ к'ӧйи, дае?"

У т'опа дьне мина т'ьфала
Сар бу—дора хwə ньhер'и ч'ьла.

... Де hат, зар'о дит. Кəвотка шайе
Ə'ламкьр: тьштə ə'длайе нае!
У həр тьшт диса сəрхwəда hат зу,
Дəqəке шунда hелма бəре бу.

Ле жь qöлч'—гоше галактикае
Əз hе—hе дьбhем: „Тö к'öйи, дае?"

EZDIKI.COM

ARS POETICA

Ћеди лэзк'эвьн у чawa шере
Шера нэwэстьн— hа h'ьлкьн шьере!
Т'эмьзкьн—сэбьр дькьн hун h'эта.
Шэш хэта р'эшкьн, зедэкьн дёда!
БУАЛО.

АНКЕТА

Наве мьн? К'емэ?— К'эрэмкьн—Чэркэз.—
Сйаркьри ль Р'эш—мьн хwэш те эw бор!
(Ћьм жи жь р'енге хwэ нэр'эвим эз,
Ч'эрм хwэ нэ к'ьнщэ—бьгöhези бь дор!).

Баве мьн мина кал у баве хwэ
Шьванэ ль ч'йа, нав э'wре сарда,
Пьспорэ, занэ фэдьре наве хwэ,—
Дöа'е щола дьбарьн сэрда.

Дйа мьн жи мина пирька у де
Кэванийа чейэ— бь ширh'элали,
We нэhэ щара чек дайэ э'рде,
Эзьм нöхöрие wейи дэлали!

К'идəре бумə?— Ль ч'їа, бьн конда,
Ьив—стəїрк жи т'əв Хат'уна Фəрха
Wьр Ьазьрбунə— нав шəwqa р'онда.
... Навкам авитнə к'озəкə бəрха!

К'иж сале бумə?— Əw пенщ сал бу **Ьəр.**
Кö qör'на бисти сорЬатїа кəре
Дöда дьЬуна. Дьле мьи хwəбəр
Ьат— бу нəїпька р'öh'е ве дəwре.

Чь млотимə?— Ль Р'оЬьлате
Бəхте к'єїə. кö к'этїə кəвре р'əш?
Ах, жь хуна к'е бина кöла те?—
Демəк — əз к'öрдьм, маде Ьена гəш.

Хwəндьи?— Институт хьлазкьр. НьЬа
Лемə дəст биньм хwəндьна блънд
Ль академиа мəдəнед р'öh'а,—
К'этьмə и'ара їазиїа р'öh'е к'öрд.

Чумə wəлате дəрəкə. їан на?
Wедəре Ьənə лезьм у пьзмам?
— Ьəрке К'öрдстан р'абу Ьан—Ьана.
Əwe жи, бəле. бьдə щаба т'ам.

П'ешəк?— Ньqьтка h'əвта бьнЬер'ьи!—
Шайирьм—Ьəрке wəр'а дəст дьдə.
(Йазьх, п'инəчи əwqаси п'ър'ьн.
Кö щина qəрфə п'еше зйарəти).

Щие жийина мьн?— Мәрк'әза Ә'мьр,
Бажар'е Хәма, нәh'ийа Бәндәwар,
Соqаqа К'өрда (хәлq жи дьжи wьр),
Авайе Йазийа Гьран у Дьжwар.

БУЙИНА ШАЙИР

Ферике Усьвр'а

Qум те qефьк, у h'әбәк we дьчә hөндөр',
Wьр дәшинә, нәхwәш дехә р'өh'бәр бь кәнщ,
У р'оке жи ньшкева жь wьр... дәрте дөр'.

Дадөк'өтнә дьле назьк хийале qәнщ,
Хәме дьне, ч'арә h'өбе жи набә qә...
У дьл дәшә, дәшә... шайир дьхóльqә!

ЩАБ - - ШЬВАНӘКИР'А

Тә дьготә мьн — хwәде даййә тә,
Ьәр'ә у хwәр'а дәрбазкә ч'әп—р'аст.
Чи тә ван шьли—шовне сар к'әтйә?—
Тö зани, wәки дәwә бьре маст!

Ьәй тö пьзмаме шьлйайи дьлсах,
Ьәй тö шьване салайи пьспор.
Ле тә нәдьго— р'оже бьбинә дах,
К'ижане мьн ha к'афк'ункьн бь дор?

Ле тә нә дьго. кӧ әзе хwәда
Бәрәвкьм лева у хәбәре р'ьм?
Кӧ әзе р'әшбьм бәр ч'ә'ве хwәда,
Чахе т'ахбура у'ща вәгәр'ьм.

Мьн дит, кӧ п'ахьр феза зер'даньн,
Кӧл ль псафе т'ьм дьбә гәнә,
Р'у— гӧлйе қәлипе гӧлав—шьр'даньн,
У бьн ч'әрмада к'ере туж һәнә.

Мьн бьһист, кӧ ча нав тәқьш—тоқша
Ван бажар'ада һ'әсин дьгьрйан,
Зерә—зер дьһат жь ч'ә'ве шуша,
У бь п'ирқә—п'ирқ һ'әсьн дьгәр'йан.

Әз нәхте мә'сне позхьзем һ'әсйам,
Дак'әтмә гәлие щьзарәта р'өһ'.
Жь мьн хәйнди һ'әwаса һесйа.—
Бь мьн бит'әрбу р'әш—һ'әшикә нӧһ!

Һәй тӧ бьнәлие хәwне бӧһӧште!
Тә хwәзи дани ль қәләма мьн...
Ле гәмичмә сәр қьштәқьште,—
Дьбәк wәлгәр'ә вьр бәләма мьн...

EZDIKI.COM

ПУШКІН

Щəнгəсйаре поэзиае
Сöр'е höндöр' дьбə щьр'**щьр'к**
Ьа бра бе—бабə зиае
Ьəйтəhола бе урт'—чьр'ьк.

Р'öh'е wида hənə стəйрк
У т'охьме пашир'оже.
Qьр'ькар'а həрдəм у бəрк'
Əw дьк'овə дə'w у доже.

Ле наh'əwьн сə у куч'ьк,—
Тə'жи —т'уле хwə бəрдьне,
Əw wək шере к'aw. чаргöрч'ьк
Р'ур'əшнабə qə бəр дьне.

... У р'оке жи сöр'а э'мьр
Wи нас дькə ча мире хwə.
Дьбə хəлəq ле гьр'əмьр'.—
Ьазьр дьгрьн əw тире хwə.

Ле чакьн əw?... Хö нькари
Р'йа дайина хwəде бьгри?
... Ьönöрзанə ч'э'внəбари,—
К'е дитйə— əw беч'ар бьгри?

Шəнгəсйаре поэзиае
Мəрийə— хwəй жьн—зар' у дəб.
Ча биркьрьбун сəе зйане?
Aha... э'wтйан—авитьне дəв!

Ле нав—намус т'аще wинэ,—
Зэрп ледьхэ дэве wанда!
Дьле qэнща дьк'эwIIнэ...
Ле мэр'ьзне гэло йанда?

Мирп'энщ щарна хwэр'а шэр'э
(Чьмкӧ ч'эп—р'аст р'аһьштьне),
Ле жь р'йа хwэ данагэр'э,
 Һ'ьзки р'оке... те кӧштьне!

ДЭРҺЭQА ПОЭЗИАЕДА

(Жь Леон Фелипе)

Шьере бэлайи сэр хэбэракэ.
Wеда бавежэ ч'ьртьк—пьр'т'ьке
Р'ифма, р'ит'ме у ед метрикае...
Фькра жи бьгьр—wеда бавежэ.
Паше хэбэра һьлдэ—бьдэ бе.
У һэрке бында дисa тьштэк ма—
Эwэ поэзна!

ШАЙIР У ПОЭЗИА

Поэзиа дарэ, кӧ һешин дьбэ
Сэре дӧр'йане к'оч'е э'шира,
Qӧр'льхайада хуна дьл дьчэ
Нав мьр'зи, ч'ьqьл, бэлге балура.

Әw нә серавә нә —асоа **зәр,**
Әw һ'әwщәкар'а дӧа'ӣә **һәрдәм,**
Кӧ чаwа ч'ъвик дьфьр'ынә **сәр**
У диһардькьи һ'әжа сӧр'е **щәм.**

Ле чахе дар у дьл нә сәр **һәвьн,**
Ча бьки? Ль к'е бьгьри гӧна?
— Һ'әтани эв пьрс—пьрсйар бьһ'әwьн,—
Шайир лазьмә, ле поэзна— на!

ҺУН МЬНР'А НАЕН?

Саргис П'аносйанр'а

Пайизе т'уйи сәр һ'әму феле
модер'нистнейә
Ә'лиwат кьрйӧ. Р'еалистә әw у
э'мьрт'әстиц.
Т'ор'а дә'wата дьбе кӧ пайиз сәр р'ӣа
р'астнейә,
Баг'ванчи дӧа' фьрча we дькә бь к'аре
лайиц!

Ле чь то һ'өньр, чь то мәщал, ләwз у чь то
qьнйат.
Пайизе хwәр'а кьрьнә бьнйат—мәрд у
мәрданә!
(Бәле, р'еализм ль к'әскәсоре накә т'ӧ
э'йнат,

Ӏ'ьжм—hәйра we хут нав бинфьрәтйа
бек'әнарданә).

Пайизе дор р'йа, меша—бахчада, ль бәрәка
ч'йа
Чьqас зер'—зәмбәр, хьшьр. шькрие р'әнга
бьжартйә!...
Жь шьке дәрә, кө we бь щөлә't xwә ль
р'ьсм—р'еч'а
Щорцоне, Тисиан, Гойа. Курбе у Левитан
гьртйә!

Дәсти пайизе сөр'а бәдәwйа хәwна
мөh'бәте
К'әтйә р'әqасе ч'ә'в у к'әнада—т'абәти
суйә!—
Ви алива жи ow бь hостати пәй ә'рф—
ә'дәте
Винчи, Р'афаел, Дйурер, Р'ембранд,
Бьрйулов чуйә!...

... Әз дәртем жь нав асфалт—h'әсьне
гәлиед бажар'а.
Хатьре xwә лөз жь гежгәр'инга р'ожа
дьxwәзьм.
У бь п'әр'—баске ә'щебмайина бәшәра
зар'а
Бәрбь сәрае хәзна h'ькйате пайизе дьчьм!

ИСКУСТВА ПОЭЗИАЕ

(Жь Р'аймон К'ено)

Сьвтэ бона h'им хэбэра
Ћьлдэ—дайнэ сэр алаве,
Чэнд стэйрка, ћьнэ бибэр.
Ч'ич'кэ дьл у гэwрикэ т'ам,
Шэлэ сьстн—ћэqмэqтйа зэхм
У т'озахэ аqьл ћьлдэ
У сэр кöч'ке р'ифм у банга
Бьк'элинэ щарке—дöда!
Бьхашинэ эп'ещэ wэхт!

У бьнвисэ! Ле серида
Чawa шайир wэрэ дьне!

ЖЬ „НАЗИЕ" QЭЛЭМЕ

Р'о кö бэрева дьчэ—дьqöлбэ
У бэр т'эхтэ мьн дьћелэ т'эне,
Алайа фькра ль мьн дьqэлбэ,
Ле к'аг'эза чил мьн дьхэ тэ'не!—
Жь к'очьк—сэра р'öh' сэр мьнда те
Мэлултйа назьк—qиза Ћ'ьзрэте...

... У qэлэма мьн дьк'эвэ хэте!

Л А Л Ь Ш

Кораһи де р'абытьн, хер де бинэ баб у бьра.
К'ӧрд һ'эмн де к'амранбьн р'ожэке.

Шех АДИ.

ШӘЛМАQА ГЕОГРАФИАЕ

Qиза мьн вэгэр'йа у гьрйа!
Qиза мьн вэгэр'йа у гьрйа!—
— Әз иди начьмэ мэк'т'эбе!
Әз иди нэчьмэ мэк'т'эбе!—
Дэрсдар qэ тьштэки ньзанэ!
Дэрсдар qэ тьштэки ньзанэ!—
Мьн хwэст сэр хэрите бьбиньм!
Мьн хwэст сэр хэрите бьбиньм!—
Ле we го:— К'ӧрдстан т'ӧнэйэ!
Ле we го:— К'ӧрдстан т'ӧнэйэ!...
Qиза мьн вэгэр'йа у гьрйа!
Qиза мьн вэгэр'йа у гьрйа!...

ӘЗ ПЕ Ӏ'ӘСИАМ...

Гава дьчьмә сәре көл—дәрда,
Т'аще стәйрка жь ә'змана те
У хwә дьдә нав ә'рше бәхте мьн!

К'ӘСӘР

... У әз гьһиштмә we шәwла дөшәнг,
Кө дурва өса дьк'әнйа һәма.
Кө гази дькьр ширьн у qәшәнг,
Бәрбь мьн дьшанд бече мәрәма.

... Ахьр хөданә wьр cawa сә'ва.—
Мәрәма йәк—йәк әз дькьмә ч'ә'л!
Р'ож вәдьжәньи qәфәсе шәва,
У qә һьлнае әw гелгежйа тә'л!

БЬ QӘЙДЕ ЩОЛАНГА

Тө һәрр'о лейи дурк'әви жь wьр,
К'ө мәqәсдькьн хәwн—п'әрwазе тә,
К'ө дьл дькожьн дөр'зие р'ә'wьр,
К'ө п'епәс дькьн тәwн—һ'әwасе тә!

К'ин у һ'әвсуди, хwәстьне бәрзәq.
Ах, ча дәрдьхьн мьр'зие дьнйае!

Буза h'əсава дькə шəqəшəq
Нав сьлавада, к'əнада!... Wae!

Ə'вде хафьли т'ьм нансəрчокьн,
Шьпукьн р'öh'е ч'ькуз, ч'ə'внəбар!
Һ'ьзки əw хəзна ль бəр тə р'окьн—
Бьр'əв жь к'ефе wанə зьнек'ар!

Тə дайə бəр хwə р'йа сöр'е бльнд,
Ə'wре р'əш hьлтен жь сəр бьжанга...
Ле hе нагhижи к'əнаре гöлфьнд,—
Ə'мьр ледьхə qəйде щоланга!

ШЬКЙАТ

Мьн заре тə'ве кьрьбу дəзмал,—
Пе паqьшдькьр р'öh'е хwəйи зар',
Бохс у бəрама бöhöште жь мал
Йəксəр р'адqəтанд бина бае сар!

Мьн нав башора ч'ə'вада гöлда,
Шəв мьн вəдьбун ча минае ша,
Хəwр'а дьчум əз ль р'езе гöнда,—
Сəре мьн ль сəр чока шамьлша!

Ле чь qəwьми—ч'ə'в бунə дьр'и?
К'и р'е да—ə'мьр hа сəр мьнва бе?

Әз мина тире кәване фьр'и,—
Ча к'әтмә дәве сөр'—сәqәма бе?

Чь то нәп'ака, мәр'ьз у т'ьсqйа
Жә'ра хwә р'өh'е мьнда гөваштьн?
К'оч'ка зар'отие h'нмва hат—т'әqйа,
Дәзмала тә'вс авр'йа qәлаштьн!

У р'ож бь дәстн нәщакие бәнда,
(К'нжан бунә, кө h'ощайн сакьн).
Aha тә дьбьн, кө бь фел—фәнда
Щьна тә'штекьн—щәh'нәме шакьн!

— Ле тө, дьлсахо, ле тө, хьшимо,
Ье—he бәдәwйа сьба шадьби,
Ньзани, wәки нәдир дьдә р'о,
Кө к'арек'әвьн hьнәке сәби!

Ньзани, wәки р'о дьчә ава
(Әw нәхш тә дьбә эwра хйала),
Кө бьшулькьн ч'э'вqөл дьзива,
Паше ча маqул qәбулкьн хала!

Шәр'е мал—h'але ве дьнйальке
Хуне голдькә бьнп'ие хәзнада...
Тәр'а амьнә дьле ч'ьвике,
У тө намини бьн т'ө гөнада!

ЖЬ ЩЬМАӘ'ТЕ

Сӧр'а һәбуне йәки к'әт, һарбу,
У готне: „Һәр'ә нава мәхбәра!"
Паше жи бәхте р'әш ле диһарбу,
У готне: „Һәр'ә нава мәхбәра!".

БӘХТӘWАРИЙА ТӘЙРА

Минани созе щамере кӧрманщ ·
Баске к'ижани борщ у шәрминә,
Нав ә'мре мьнда дьжи әw арманщ,
Кӧ ә'сә гәрә п'әрwаза бинә!

Һ'ьзки мә накә бәхте демар'и,
У сәре мьн жь һ'әсиһа дәшә,
Һ'ьшйарнабьн т'әв р'оже бӧһӧри
Һ'әwасе т'әмьз. сьлаве т'әwзә,

Һ'ьзки әм манә бехәw у бемал,
Һьндава мәда си дьqьлqьльн,
Хәwне дур—дәраз бәр йазийа бәqал
Һе зари дьбьн, кӧ р'е бьк'ьр'ьн.

Ле qә һежайи шәйнки нинә
Әw бәхтәwарийа бәтр'әнг у неса,

Кӧ һьнәкар'а бабахпе пинә,
У әw һиве жи дьднә бәр гәза!

Wан дьбьн—пиньн п'еле сәр зәра,
Р'оже wанә ша севе көрминә,
Һ'әсине wанә сьсто—п'ьстор'а
Хӧбар һәр т'әне тә'рийа кор пинә!
Бәхтәwарйа wан һ'ьрч'а сьпийә,
Кӧ бит'әрбуйә... ль Сahарае,
Т'ӧ нәхш у хәмл (мьфабьл к'ийә?),—
Сибира һәq у һ'әсава нае!

Жь р'оавае тә'в нәдир надә.— —
Серида wайә qәйде т'әбйәте,
К'и кӧ бир дькә ве р'астийа садә—
Хьлмашйа р'әш сәр р'ожа wида те.

Ле тәйр һ'әрд ч'ә'ва тә'ве дьнһер'ьн,
У һ'әцамдькьн т'әмзайа ә'рша,
Һ'әму гәмара жере дьһельн
У qәбул дькьн кӧбарйа һесйа!

Тамаре wанда пиренж дьлизә,—
Сӧр'а фьр'ина хуне һьлгьртп,
Жь к'ӧбра шт'ав һ'әwас дьр'ьжә
У һ'ьшйар дькә р'ӧһ'е qӧр'на т'и!

Т'әви ньфуса р'ӧһ'дарбуна нур
П'әр'бакьрна мә нав сьбеданә...
Бәрхwә мәк'әвә ӧса к'ур у дур,—
Р'йа бәхтәwарийа чәтьн мьк'анә!

МӘРӘЗА Р'ӘНГА

Нахьре авта гәлие к'öч'ада
К'оква бьрандьи урт'а сәqьр'е,
Һ'әwаса п'әр'а нәма qöлч'ада,
Бьн т'әкәрада гöл тенә qьр'е.

Асфалте ч'әп — р'аст у щур'ә—щур'ә
We педа—педа р'уе хwәлие дахкьр,
Дьле weйи а'м, ах, ча дьqур'ә,—
Лемьшта һ'есьн әw тармьтахкьр!

... Әз хальфимә гәлиед к'öч'ада,
У биранинед мьи дьһьзһьзьн,—
Wан шәwq вәдабун нав мерге ч'йада,
Ле вьр т'әв һесьра р'әнг—р'әнг дьр'ежьн.

ПЬРСХАНА БӘРДӘСТ

Мир мәщлисе нәк'әнәт, мәт'риб гәwйа чь бькәт?
Хöнщә хwәндан нә бетьн, бьлбьл щида чь бькәт?

Аһ'мәде ХАНИ

I

Һәрке шьванә гöре брази,
Һ'әсаве һәqие жь к'е бьхази?

II

Ћәрке әл т'әшйа к'аре дьр'есә,
К'е we h'але мьн у тә бьпьрсә?

III

Ћәрке хут гәwрїіа тәр'а чун дә'си.
Гәло нәћәqьн ведәре мә'си?

IV

Ћәрке тӧ бь xwә чуйи нав гӧра.
Qиле тужкьрп нәћәqьн wьра?

V

Ћәрке тӧ бь xwә дьхапи hәрр'о,
Ед дьхапиньн нәћәqьн гәло?

VI

Ћәрке ч'ә'ве туж кордьбьн qәста,
Бәрбьр'и к'еки h'ьзрәта дәста?

VII

Ћәрке hәвале тә дәркә't хайин,
Нәћәqә гәло щьмаә'та майин?

VIII

Ћәрке нәхwәнди дьбә ньвиск'ар,
Бо әwләде wи hӧрмәтә, йан qар?

IX

Ћәрке ә'дәбйәт дьбә щие п'әра,
Шӧрәте чьма дьднә бәр п'әла?

X

Ћәрке лакмуса h'ьш—сәwда т'ӧнә,
Ча жь ћәв дәрхи h'ӧбре у хуне?

XI

Ћәрке щьмаә'та к'ӧрд бе wәт'әнә,—
Хәрита дьне сәр мә нак'әнә?

XII

Ћәрке сәр ч'ә'ве мә ћәнә дәрхуи,—
Тамаре мәда авдәwә, йан хун?

XIII

Ћәрке машина т'әриqе гьрт ба,
Карә бьгћиже щьмаә'та же ма?

XIV

Ћәрке ћәвалӕк h'ьшда р'ьжийә,—
Щайизә бежи — „П'адша тә'зийә?"

XV

Ћәрке йәкир'а к'ардьки беп'ар,
Ћәqә, кӧ диса дәрк'әви дәйндар?

XVI

Ћәрке сәрәкван е qафт'өнәйә,
Әw. йан бәрдәстие аqьл гөнәйә?

XVII

Ћәрке хәлq муки хwә дькә ћуки.
Тө ча нькари баре хwә р'уки?

XVIII

Ћәрке шайеда гьшк тенә р'уе тә,—
Чawa те дәрхи—к'ижанә Ћудә?

XIX

Ћәрке ль сәр тә дьбә дә'w у доз,
Чawa р'ач'ә'вки феле Пиләтос?

XX

Ћәрке тө ћивийа ћәqийа дадк'ари,
Бәс нинә сәбра е Көрмахари?

QӘСАВЕД Р'ОЖАР'А

Әз зә'фи дури бәләкйа к'әтьм,
Жь мьн хәйидин шуше ч'ә'вканийа,
Ах. п'ара мьн к'әт шьвәр'йа чәтьн,—
Р'ожа әз бьрмә сәр голәгәнйа.

Р'ожа әз бырмә сәр голәгәнийа,
Пыш мынва дадан дәри у бащи.
Сәр дылсахийа мын ә'мыр ә'ерф к'әнйа.
У мә'р шулькии жь к'оле бощи!

У р'ahыштнә мын р'ә'wыре cawe,
Жь сөр'а ч'ә'вс мә'ра тә'в весйа...
Qәwазс хwәшие к'әтьбу хәwe,
Ле әз бәр шәхта нәтәwйам hеса!

Мын ав вәнәхwар жь голәгәнйа,
Ныqо бум нава нәйынька ә'змин,
Хуне авит жь печ'йа у пә'нийа,
Ле hатә щутьн h'өнөре зымин.

У ныha т'әзә әз хwә насдькым,
Ћ'ьзки hе к'абус сәр дьле мынә...
У ныha т'әзә әз wә пасдькым,—
Ћун зькмакйеда hаж дьне hәнә!

Әз чакым иро. ах. гәло чакым?
Чawa хьлазбым жь көрме хәма?
Әз ча hewерза ә'р'нусие такым,
Кө шәве хәwне мын нәхьн qәма?

EZDIKI.COM

ӘЗ БЛЬНД ФЬР'ИМ У АЛЧАХ К'ӘТЬМ

Әз блынд фьр'им у алчах к'әтьм,
Кәч'ькно, шина мьн бькьн ишәв,
Жь шәwqe т'әмьз р'ож—р'ож дьqәтьм,—
Берйа хәзала ль мьн бу хәзәв.

Мьн дьхапиньн ә'зман у нәйник,
Ав qәбул накә qәйка р'öh'e мьн.
Гöла шабуне, ах, бу мьнмьник,
Дькә п'ирqә—п'ирq гöр бәр гöhe мьн.

Ах, к'и we вәкә дәрге пашwәхтие?
К'и кöнде хwәде да бәр кәвьра?
Ах, к'и далесә авйа хwәшбәхтие?
Пьрс жи дәрбазбун— әз мамә вьра.

Ћәрк хәбәр тиньн h'әйр у h'әwace,
Дьр'ежнә нава хәwн у хийала,
Ле к'ане ,к'öйә гәло qәwазе
Мора изьне тинә жь сала?

Баво, qәдимкә ә'йда qöрбане.
Хуна ал—гәвәз нә'тка зар'ахә.
Мьн хьлазкә we qәрәбәрбанге, —
Халиче р'ожа тö бәр wан р'ахә!

Кәч'ькно, шина мьн бькьн ишәв,
Хун ньqьтйә сәр дәнге бьре wә,
Ль дьлр'әh'әтис, ах, буйә хәзәв.
Ле хәwне хwәйкьн р'әнге бьре wә!

СӘРhАТИКӘ ТӘ'Л

Тә'лайа тә бу, йане бәхте мьн?—
Хwә да орт'а мә wи мьл—hәврази...—
— Дае,hәспе нер дьзи wәхте мьн,
Дае, hәспе нер мьн буйә йази!

h'ьзрәта мале qә наqьрqьсә,
Бöhöстә кел жи хәма чедькә.
— Дае, hәспе нер ча дьр'әqьсә,
Дае, hәспе нер нәхша ч'йе дькә!

Сәwта тәйрәда—ә'йда awазхас,
Кöла дьлар'а фьр'нахкьр дәр—чол.
— Дае, hәспе нер нәмайә п'ехас,
Дае, hәспе нер бәгәмкьрйә сол!

К'и кö дьхwәзә мәйдане к'ьвшкә,
Гәрә серида бьгьрә сәмте.
— Дае, hәспе нер чьqа сәрh'ьшкә,
Дае, hәспе нер qә нае зәвте!

Ле нә шьлийә, нә ав у hәр'и,—
Сайийә— h'әта кö ч'ә'в дьбьр'ьн...

— Дае, hэспе нер хwэ бэрда, фьр'и,
Дае, hэспе нер ьди эз бьрьм!

К'öбра э'ршайiэ сiаре орт'э зин,
Ье нэ бьрiайiэ сэлэфе сiара...
— Дае, hэспе нер хwэ да нав э'змин,
Дае. hэспе нер к'этэ бэйара!...

Бэр мьн вэбуiiа дэмэкэ э'дьл!—
Wэ'дэ мэзиле к'öда hолдькэ?
— Дае. hэспе нер сьм дани сэр дьл,
Дае, hэспе нер дьл п'екол дькэ!!!

ХЕРНЭХАЗЕД МЬНР'А

Эз жи минани h'эмушка дьжим,—
Qар'аniiа мале, хэбат. кöл у дэрд.
Жь qафе мьн жи щарна те гöжин,
Жь мьн жи дэртен щарна гьлие сэрт!

We мьн жи р'оке бьднэ сэр мьла,
Эзе жи hэр'мэ э'рше бек'энар,
Дьнйа нэбуйэ мьлк'е т'ö дьла,—
К'а—к'ер'а майэ дьнйалька нар?

Наве мьне ль кэврэкибэ
(К'и занэ — эw жи т'önэбэ дьбэк).

Сəре дöр'йане э'змане qöбə
We həвдö биркьн йазн у тəвəк.

Бəле, гав—сəh'ət бəр р'ожа xwəмə,
Кö we бəр дерн дайнə бəр'а cop!
... Дьнhер'ьн?— Əз жи бьраки wəмə,
Ьдн чьма мьн дə'вдьдьн h'ьмзор?

БƏР БƏ'РА Р'ƏШ

Чьqас ч'ə'вада,
Чь то ч'ə'вада
Чуйн аха сар...

У ч'ə'ве мьнда
Həма сəр wанда
Дьки зарə—зар...

Йазйа т'əнгəзар!...

ДРОЗГА НIIВƏКА ШƏВЕ

Йарəби, тö мьн бьп'арези зу
Жь həq—h'əсаве дьнейə qьр'еж,
Жь дьлhавежийа ед кəлькмəжу,
Жь хəм у əшqе стəwрə qöр'у,
У жь həвгəле h'əвсудə дöр'у,
У жь həвале бьнвайə кəр'беж,
У жь hогьре нə дох, нə—дьреш,

У жь хйале неромейӏэ геж,
У жь дьжмьне эдьлда беду,
Жь „млэтӏ'ьзйа“ к'аре вэдьр'у,
Жь салхйе т'ере дэрхьсти стру,
У жь кӧр'апе тэлаqр'эшэ р'еш,
У жь „к'ӧрдӏ'ьзйа“ щарйа зьке р'еж,—
У жь ӏ'ьзура wанэ qэрэт'у...

ФӘQӘТ!

... У шабуне мьн— ӏ'эйр—ӏӕбуне мьн,
Хасбэйбуне мьн иди нэ вьрьн...
Ӏ'ьшйарбуне мьн— гӧлвэбуне мьн,
Ӏӕспсйарбуне мьн иди нэ вьрьн...

... Эм щарна шьерки дэрэwа дькьн,
Ле эв хэтана, фэqэт, нэ вьр'ьн!

ГӘЗГӘЗКЕ ШЬКЕ

Чь ньфусэ р'ӧӏ'е тэда,
Кӧ бэр р'ожа натэwэ?
Чь газийэ гӧӏе тэда,
Кӧ шэве жи наӏ'эwэ?

Чь газийэ гӧӏе тэда.—
Шэр' дькэ бэр ч'ер'—дэ'wa?

Шахвәнадьи тар'h'ан ида
Бәр п'әнцәре h'әрд ч'ә'ва.

Шахвәнадьи тар'h'ан ида,
Ћ'ьзки дьл he нәхәйдйә.
Жь чь зәрә—мумьсqала
Т'әбйәта нур wәльдйә?

Жь чь зәрә—мумьсqала
Р'окьрьнә р'әнге тә?—
Т'ур'е әван h'өщәт—qала
Бунә ә'дуе дәнге тә.

Т'ур'е әван h'өщәт—qала
Бунә тә'жи—т'уле hар,
Гежгәр'инга дәрбе дьне
Ль wан дьбә хwәй—ст'ар.

Гежгәр'инга дәрбе дьне
Тө жь әшqа де бьри,
Ах, әw hатә хапандьне,
У сәр бәхтда к'ур дьгри!

Ах, әw hатә хапандьне,—
Тө бәрдайи нав дәрзйа...
Бь хwә жи ма hесьрхьне,—
Шандә пәй тә әв газйа!

Бь хwә жи ма hесьрхьне,
Ле нав hурке шушар'а

Дьбинэ— ча у'ще дьне
Тэ вэдчьр'ьн пэй сар'а!

Дьбинэ— ча у'ще дьне
Хуна тэ вьр дьмьжьн,
Ле нькарэ идй ьне
К'аркэ р'оже дур, пешьн!

Ле нькарэ идй ьне
Тэ дэрхэ жь дэст у'ща.—
Р'йа шэwqа мал hат гьртьне,
У тӧ майй ль к'уча.

Р'йа шэwqа мал hат гьртьне,
Ньфуса we тэр'а ма!
Ле гэло we бе дитьне
Эwра дури ван qэма?

Ле гэло we бе дитьне
Ду—дэрмане газйа де?
Тйе бьгhижи р'астйа дьне
Гэло сэр йан бьн э'рде?

ДЭМ

К'и xwэ пьш дара мьраза вэшарт?
Эw к'и бу, кӧ вьр тьрс—р'ьщаф баранд?
Ишq дьлэрьзэ—h'ал—h'ькйате сэрт,
Ба налькьжэ—h'эвка р'йа бьранд.

Шьдйанə хwəда баске тəйрəда,
Даре дьh'əсьи hьм мəзил. hьм ə'рш.
Ле дəм гьранə— wе хwə бəрнəда.
Бəхтəк, həр бəхтəк к'əтйə кəвре р'əш!

У аhа иди дьwəрə к'ози
Жь р'öh'е ишqе у жь лева бе,
Ча h'əсина сар—дəм майə тə'зи,—
П'əр'—баска hьлда qəwата h'öбе!

К'и хwə пьш дара мьраза тəланд?
Əw к'и бу—ч'ə'ве йазйе гьреда?
Əw к'и бу— ч'ə'ве мьн öса дəланд?—
Кö алики мьн hа к'ьшйа педа!

Р'АСТИ ƏВƏ

Əз к'əтмə сəра р'ожейə шəwqин,
Мьн дитьн р'əфе əсмəр у зəрйа,
Ишqе həwардор дькьрə бьлqин,
Алава гöла дабу р'у дəрйа.

Ле п'ара мьн к'əт бəста щəмəде,
Йази ль мьн бу пира ньсубəт...
Əз нажим, бəле, h'əтани h'əте,
У р'асти вьра həрк əвə, hьлбəт...

БАЛЛАД ДӘРҺӘQА К'ӘНЕ КАЛКЕ МЬН У Р'ӘQАСА ЩӘ'НИЕДА

Та к'әwa сьбе халинәбу шәв
Жь щәрда хәwна, мьтале хәзәв.

П'әнщәра дәсте бәрбанге чалбу,
У щарәкер'а р'öh'е мьн qалбу.

Щә'нйа апе хwә пәканд жь мерге
У ажот мина чесйаре щерге.

Калко бәth'алә! Ҳәй—wax, ль мьне!...
Эварда чунә баво у ьне.

Әз жи hиштьмә гьва бәр мале ,
Ле бәсә... Щә'нйе хwә дайә мьле!

„Ҳ'әйрана wибьм!... Чь то харзийә!
Сәр калкда hат... hәсп к'ö дьзийә?".

Пьрса хало әз hьштьм беәwлә,
Баве мьн дьран ч'ьр'ьканд хәwлә.

Бәр коне кало щьмаә't гәләкә,—
Ҳатийә qасьде мере фәләке!

Ле әв дәм hәрке сәрдап'е тә'лә,
Дьбәк ширнайи пьшва дьтәлә!

Ньшкева конда qьр'ә—вьр' бьр'ин,—
Гьшка т'әwaqә ль мьн ньhер'ин.

Дина хwэ да мьн жь нав щйа калко,
Ћатэ р'уе мьи у бь дэнге дур го:

„Шунда наминэ нэвнем жь р'эфа!
Мьqати wибьи... Ле мэхён гэфа!

Ћэсп ча зэвткьрйіэ эви тьфали?
Э'мре wи чийэ!... Зэ'ф—зэ'ф h'эвт сали!..."

У калко к'эниіа... Wьр т'эхмиикьрьн,
Кё тьрсйа, шунда вэк'ьшйа мьрьн.

У калко к'эниіа... гьрт ч'эпле мэ'ние...
Эз пэкйамэ дэр—сэр пьшта щэ'ние!

У калко к'эниіа... Р'ожа тэр'ьки
Кьрэ зьнгэ—зьнг— к'эсэр hэр'ьки.

Ћивйа мьн бун хушк—бьре hур малда,—
Щэ'нйе хwэ бэрда р'ожа шэмалда!

Тэ'в дьтэйисп ча зер'е алт'уз,
Мьн данэ бэр хwэ диса бэрп'ал—дуз.

К'эне калке мьн дабу wан шушэ
У шушэбэнде р'ожа бегошэ...

У дьр'эqьсанд щэ'ниіа навтэ'жи
Нав wи к'эниіда бэзэкэ тэ'зи.

Бадьбун мьле газ у белана,
Щэ'ни—сьнщьри жь дэнг—hэлана!

Бае к'эн дьчу п'ьшьке щэ'ние,—
Бьрq дьдан сьма, дел—бьжйа, э'ние...

Ч'йа qəлəфиска р'уньштьн келе,
Кӧ вəхӧн к'əне р'əшкали эле.

Нав шəwqа к'əнда мьн гьрт р'йа həwe,—
Бəрбь həрəма жор— дшwана тə'ве.

... У дəнг дьhат жь дьнйалька гəwр:
„Та тəвəк шшнə, hənə тə'в—ə'wр.

Бей р'астhатьнед кальк у нəвйа
Əз кəлəбəстьм бəр зəрпе тə'вйа.

Qӧр'на сəwдасəр. чьвайи гиро?—
Калке сьбенə зар'оке про!...

Ч'ə'ве исафа хwə п'аки вəкə,—
Дəстем р'астhатьна wан—нəвйа мəкə".

ПЕ ЧЬ МƏЗЬНБУМ?...

Дəре от'ахам вəбу ньшкева!
Вəнəбу! Qəй бей т'əqйан дар у т'əхт!
Жь сəрики ч'ук, педа h'ər'иева.
Ль мьн ньher'ин дӧ ч'ə'ве сəрwəхт!

— Баво, тӧ пе чь мəзьнбуйи hа?—
Пьрси, у herса мьн же сьльки.
Пе чь мəзьибун? Дə wəрə ньha,
Дəре жь бьн ви баре тəр'ьки!

Мын дькарьбу бьгота, hьлбәт,
Hәма щаркер'а: „Пе аве у нен...“
Мьн дькарьбу... Ле лазьмьн щә'д—
Щабе hа qафе wида р'унанен!

Жь щабе бетә'м, авәлорки hәрк,
Жь щабе п'епә'н, бебаскә п'инә,
Заньм—мә'де wи ләвдьк'әвә бәрк',
У әw дьзива гӧнә мьн тинә!

... Р'асти жи, әз ль дьнйалька гәwр,
Гәрме—сәрмеда пе чь мәзьнбум?
Мәримә, бәле, хwәй р'әщал у дәwр,
Ле пе чь бумә хwәй qәwат—qӧдум?

Дьбәк пе лурне ьнейә к'арбар,
Дьбәк пе п'әр'е сьмеле әто,
Йан жи пе шире стәйрке щәбар,
Йан пе мьжмьжке тә'вейә бь то!

Дьбәк пе хәwне дьwәрйан жь кон
(Ле әw ә'змане шәве нибу хут?)
Дьбәк пе р'ӧh'е мергайи озон,
Кӧ дьк'әнйа бь qьр'авйа йаqут!

Дьбәк пе ба у багәре wан ч'йа,
Кӧ дәв дькьрнә сьнге пешмале,
Кӧ әз дьгьртьм пе ләпе h'ьрч'а
У давитмә бәр бәхша бәрп'але!

Дьбәк пе qоле бьрq у бьруска,
Бь к'ижане wьр тенә бәрдане
Лейи—лемьште баран—тәйрока,
Ч'ьр'ьк qӧр'льхие пе те бадане!

Дьбәк пе пәмбӧйе мьжейи к'оч'әр,
Кӧ бащ hьлдьда жь бина h'әмйа,
Дьбәк пе дәнге шьванайи ч'ьр',
Пе бәхтәwарйа бәрхька у мйа.

Дьбәк пе бәза кьh'елайә шәнг,
Кӧ дәрдьк'әт жь зәвта мәзиле,
Р'ӧh'е мьн т'әв wе жь qальбе тәнг
Дьфьр'и мина тәйрке мәсиле.

Дьбәк пе qьсе мәзьнайә h'әмд,
К'ӧбра к'ижана Лальш бу у Шәмс,
Wанда вәдьбун h'әзар дәргә, сәмт,
У дьтәйисин h'әзар нет у ләwз!

Пе чь мәзьнбум?... Чь заньм— пе чь?
Пьрсе кӧр'е мьн бәхтр'а зә'ф тирьн!
Ле әw... Кане әw? Фелбазе ч'уч'ьк!
We р'азайә сәр диwание ширьн!

МӦКӦР'И

Qӧльнга гьрт р'йа ә'змане Лальша нур,
Ле әз диса жь qӧрбәтие данәгәр'йам,

Вәгәр'йамә сәр h'әwале дьле бәстур
У р'уньштьм. h'але хwәр'а вьр т'ер гьрйам.

Мьн сонд хwарйіә—сонда сәре сьба ә'зиз,
У бәр дәсте хwәде бьра ад—qьрарбә,
Wape шаїа дьле мьне бьминә сис—
Ь'әта р'ожа ә'змане к'өрд ль мьн к'арбә.

Ьәр ә'зманәк дора qөлба хwә дьзвьр'ә,
Ь'асьл набьн бәхт—р'әщал бь qөлбе хәлqе,
Сәр бьрина мьн хәм шина хwейа чьр'ә,—
Әзе к'әнге гәло бьбhем дәнге hәqие?

КЬРЕД Ь'ЬЗРӘТЕ

Чахе хале мьн дьхwәст щикида hәр'ә бь
хьзмәт,
Тә'рибарер'а р'адьбу сәр п'йа, мәщәр
дьшьданд,
К'өбара сьбе дьh'әсіїа ль р'әнг—р'әwаза
мера,—
Жь ә'рше qөбә дьдае созе р'ожәкэ wәршәq.

Бала хwә дьда стәйрка сәре сьбе qасәке,
У вәдбәшьри бьн сьмелада нәрм у хwәр'ази,
Р'астдькьр орхан—бәр'е сәр зар'а hьнәки
чуйи
У hеди дьчу сәр канйа бьнйа зомейә ә'сил.

Wьр дьсэкьни— чаwа э'дэби бэр хöсьлхане.
Бэре хwэ дьда Р'оhьлата нерг—к'ур
р'öh'дарбуйи.
У hьлдьп'эр'ьки нав сöр'экэ жор у дьго:
„Йа Шэмс,
Пэй h'эвте у дö мьлэтир'а тö мьн жи бей
р'э'ме!..."

Бэр бина сьбе h'эта навкелке хwэ
тэ'зикьри—
Wи дэрэм—дэрэм сэрч'э'в, ньшт у синг
мьздьда—дьшушт.
Бьн сьмалада диса дöа'бун, диса дьрозгэ:
„Йарэби, хатра мере Р'оhьлат—
Р'оаваеки!..."

Паше hьлдьда п'ежгира мэзьн—бэдэне
дьаланд.
Хwэ т'эмьз дькьр п'аки у п'ири— wэк
зар'а сава,
Жь бэрйе нэйник дэрдьхьст у сэр зьнер
щидькьр
У хелэкэ хöрт шэдькьр wьра т'унщьк—
т'эмори.

У паше дьчу—р'адькьр ськ'а щэ'нйа
тэwланди

(We гаве щэ'нйе дькрэ h'нр'эh'нр'—хало
шадьбу,
Жь бэхтэwарйа hел—бэза hьмбэр хwэда
дьшьдйа),
Р'адькьр ськ'э, у щэ'ну бь хwэ дьhатэ
бэр кон.

Бэдэwбу щэ'ну... Жь бэдэwиер'а дьготне—
К'awe.
Р'успйа дьго, кӧ щьсне кьh'еле э'рэбийэ эw.
Мэрйа шэрмдькьр бь hэрдӧ ч'э'ва ль we
бьнhер'э,
Э'знав бу, хальс—минани п'ела зер'е
h'эланди.

Хало дьготе— „Э'зиза мьн" у же
т'ернэдьбу...
Дькарьбу хут бае самер'а тек'эта qоше,
Т'ӧ мэрал—ahy бэр бэз у р'ава we
дэриэдьк'эт,—
Бинайа ч'э'ва зутьр дьпэкйа у дьгьhиште!

Тэйрар'а дьго— hун нэфьр'ьн, на, эзе
бьфьр'ьм,
У тэньк бу эw, назьк у шьмшат, хэфиф у
сьвьк,—
Ьэрке сэр синг у бэре зэрике эw
бьр'эqьсйа,

We мумьсqалэ бэрфа бьк'ьр—хам
нэh'эр'ьшанда!

Хале мьн дьго, кӧ эw дькарэ тэ'риеда дурва
П'ор'эки сэрйа нав hьрйа минйа qэрда
т'эхминкэ.
Дьго—бэзеда öса дьчэ сэр qэйдэки э'дьл,
Кӧ qawe вэхwи— жь финщане we
нэр'ьжэ т'ӧ ч'ьлк!

Дьго, кӧ hэрке гиhа бьтэwэ ль бэр'ие
жерин,—
Эwe э'сэйи бь тамаре дьл h'эже бьh'эсэ,
Hэрке хэзалэк р'абэ-бьч'ерэ нэпэникеда,—
Эме дэстхwэда ч'ьркина р'ӧh'е зила сэкэ
вьр.

Щарна мьн т'ьре эwэ— ва зарс ль we
бьгэр'э.
Wэк Боре Мэме, hэспе Ак'илес, wэкэ
Букефал...
Ах, К'awe öса т'эви hэвдькьр р'асти у
ч'ир'ок,
Кӧ ч'йа дьбунэ dewe h'эвтсэри, эз—кӧр'е
п'адше!

... У бэр кон дьбу э'йд—э'бубэта
зингэмкьрьне...
Бэре hьлдьда хало qьшави— эw
мэh'эсдькьр.

Шәдькьр дел у бьжйе нарьнщи бь h'әйр у
h'әwac.
У бь к'сфа дест щарәкә майин
т'имардькьр әw.

Хале мьн öса әw т'имардькьр, ча h'öр'öме
кәм
Пегасс баскин щәфәне хwәда
h'ьлудькьрьн.
Хало мьқәр'ьм у hәргав h'әйра wедабу öса,
Ча Вилйа Щонсон бь к'әл бәрбьр'и
мустанга дьбу.

... Хало h'öб у р'әз дькьрә мала мере
ог'ьре:
„Ог'ьре бьди қьраре қәнщие, бәхт у мьраза,
Ог'ьре бьди гәмйе сәр ава, мә'сйе бьн бә'ра,
Ог'ьре бьди тәйрәде ә'рша, hәр р'ewйа у
мьн!..“

Т'әв ви дöа'йи hьлдьда бәрзинг, бь ч'ә'ве
фанос
Ль Шәмс дьнhер'и у давитә сәр пьшта
щә'нйа ше,
Хәбәре hәрә әмлийә ширьн дьлда
дьжьбарт,—
Һ'әб—h'әб давитә röhe К'awейә тужә
к'еврушки!

Паше hьлдьда зине körманщи у
щиwардькьр

Ӧса щи бь щи, фәсал—хәмхӧри у бь
hостати,
Ча хәмла буке hогьр ледькьн бәри
бьрьне,—
П'еч'йада—шӧрәт, сәр лева—сонда дара
мьраза!

Нәрм дьчу—дьhат у дәрбаздькьр синәбанд
у қуш,
Нав дәқәкеда дьгьрт—дьшьданд кәжи, тәнг
у бәр,
Wи т'әркәбаг'и жь к'әрте қарш'уз, қаша
дәрдьхьст.
Qайш—қолане зин ,хӧрщ, бәрк'авк йокщар
сәрда бәрдьда...

Сәр пашие дани К'awe гәмдькьр (әз мәт'әл
дьмам—
Гьшка серида hәсп гәмдькьрьн, хало—
ахьрпеда).
Wи сьвтә сӧлӧф давитә нава шор'ава
т'әмьз.
Ле hy—hy, т'ӧщар нәдькьрә дев бәри
сйарбуне!

We шунда хало вәдьгәр'йа кон у тә'ште
дьхwар,
Пер'а жи т'әми пире, жьнхале у зар'а
дькьр.

Бә'лгики qöт'ни жь нава стер' дьк'шанд—
hьлдьда,
Дьго— „Ћевйа мә ма йа Хwәде", у жь мал
дәрдьк'әт!

Бә'лги щидькьр сәр зин у дьзгин дьгърт—
р'едьк'әт,
Wи дәстк'ешдькьр щә'нйа ә'рәби— та
бьнйа зоме,—
Wьр маqулки льиг давите зәнгöйе — К'awe
сйардьбу,—
Навсәра ч'йар'а дьфьр'и—дьчу бәрбь
хьзмәта хwә!

... Тö жи дькари öса hазьрби, öса бьжбери,
Öса т'имарки, öса зингәмки у öса хwәйки
Щә'нйа шьерейә ә'слийә к'öрди, кö
дьр'әqьсә
Нава р'әвое Лальша хуиа щьмаә'та тәда?!..

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . !

ГАЗИ

Ча хәбәрдана бәр пәснайә к'әл. ча сйа
батбуне,
Шьвета эша бьн пьч'әнгейә хайин у
зенди,—
Тә'рйа qörqöшум дайә сәр р'öh'е мьни
зеранди.
Стәйрке йаqут дьзарьн мина hесьре хуне.
Р'әх мьнр'а ә'мьр дьбәзә мина лаqьрдикә
жә'р.
Бь к'ölма к'озйа нет у хйала дькә h'әwша
мьн.
... Әз qöльнгәки п'әр'шькәстимә— мамә
дәродәр...
Думана р'ожа we к'әнге hьле? К'а Лалыша
мьн?

БӘЙТ'А ЩЬЛWA

Ишәв вәбу чьрйа пеш.
Xwәйа мә бу чьрйа пеш,
Hьлдьм гöла hесьрк'еш,
Hьлдьм дәфа hәwape,
Hьлдьм дәфчие мәжу ле,
Тә'рибаре кö бор кьр,
Бәре сьбе кö сор кьр—
Шәмсе зәрбав кö hьлhат,
Бьшкожа нур да qәwат,—

Дәсте кӧр'е хwә бьгрьм,
Дәсте қиза хwә бьгрьм,
Диза сӧр'е хwә бьгрьм,
Диса иза хwә бьгрьм,
Бежьм: „Шәмсо, шә'дәйи!
Сӧнәтхана wә'дәйи.
Ах, қасьде мәwлейи,
Сәр у бьне қәwлейи,
Дь нав ә'йна чарбәшәр
Кӧ дьчи сәр к'ӧрсйа зәр.
Хwәйо, wәрә hәwара
Мьн у h'әму хәwара,—
Ььлжән т'ьрба хунсарие!
Дадә дьрба бирсарие!"
Ьа бежьм у нәтьрсьм,
Ьа бежьм у бьпьрсьм,
Ьа бежьм у р'awәстьм,
Ьа бежьм у нәwәстьм,
Ьа бежьм у нәгьрим,
Ьа бежьм—вәбьн бьрин,
Вәбә жана қӧрбәте
Бәр диwана h'ьдрәте...
Вәгәр'ьм у р'әщакьм,
Газп ә'рше қәнщакьм—
Ь'әта т'әриқ бьр'әқә,
Р'әқа хуне бьләқә,—
Хwәда бьбьн hеср у h'ьш
Канйа Сьпи у Лальш!

БӘЙТ'А МЬЗГИНЕ

Сәкьнимә т'ьвдарәк... hәван мьле мьндаhә,
Иh'рамh'ош у хәрqәп'ош— дәсте мьнда
hәрайи.
Pöh'е мьн wәк зәргәч'о нав сöр'әкә
дьндаhә.—
Әз дьчьмә Лальше—горидар у ч'ә'всайи.

Ә'рша нае мьзгини, т'öщар нае hьлдан т'оq.
Чахе дурә Как'ешан у незикә пә'рие иен.
Тә'ристана ч'ә'вада набьрьqә qә т'ö шоq.
Дьхафьльн гава р'öh', дьлада—си р'удьиен.

Чь то шәве хәwнәр'он, чь то hиве
р'ук'ьр'нук.
Чь то тә'ве бь hewи, чь то р'оже т'ьмдawәр
Qöле дәрзйа we к'аркьн, п'ьре ә'щеб, чawa
мук.
Ле әз гәрә дәрбазбьм, мерк'ими xwә бьдмә
бәр!

Бьп'әльшьн we сәр р'йа мьн чь qaq у
qәдәхә,
Чь то кәвьре hәстә we hәрашкьн льнге мьн,
Чь h'әвсуде фьр'нахбьн, we ә'йанкьн сере
xwә
Чь то сфинк'с, медузә, чь то мемьл. h'öл
у щьн!

Чь то h'ащущ у мащущ we h'ьщумкьн
ньшкева,
Чь то Р'эше шэве we бьгэр'ишьи тае мьн,
Эзе р'астш чь то зйа у хунгорйа бем р'ева,
Чь э'сабе мэрьвхёр we бина мьи h'эщамкьн!

Чь то дewe h'эвтсэри we бьhёр'ьн
qэлпзёлмк'ар.
Чь р'э'wьре h'эзарп'е we ча бащ р'ёh'
бьхwэзьн.
Чь то зэре батбуне, чь то т'эле нэдиhар,
Чь то бэньк—h'ьмайил we сэр мьнда
бьр'ьжьн!

Чь то Бэк'ое Э'wан, чь то бэйт'у, э'wарэ
We дэрк'эвнэ пешйа ве нэвса дьлер у
р'эwэнд,
Чэнд щара у чэндьк щйа бь соз—qэwле
дёбарэ
We лебьн мьн басхункьн ча мират'хёр,
зэ'вабэнд!

Чь то зэрне гэрдэнгаз у фьреште
шэп'алп'ош
We газикнэ хасбаг'че h'эзар т'эwзэ,
бьркан ле,
Авьлh'эйат, мьск, э'нбэр we ик'рамбьн —
„Wэр, бьнош!",

Ӏ'әwзе мәрмәр we бь хьмс бьбърqиньн
бәхт—тале!

Чь тәйрьке бӧӏӧште we п'әрwаздьн дора
мьн,
Чь то сәwте wәк ч'әшә жь нав дьл we
ӏьлкьн сйа,
Чь сербәнде зурьки—дьлqе хwәр'а ӏәрк
амьн,
Бь ӏ'ӧнӧре әхтәра we бойахкьн фелбазйа!

Чь шакәч'е навкелкхас жь к'оч'к—сәре
диwарбәрз
We шагӧла бавежнә бәр п'йе мьнә
wәстйайи,
Чь то бә'ре Сор. Сьпи we бьqужьн
ӏ'әзартәрз.
Чь Навзике we бенә ӏәwарйа мьн омдайи!

Ле әз гәрәке ӏәр'ьм, бьqәдиньм р'е—дьрба
Гог'гот'ае шәв у р'о. данәгәр'ьм qә ӏу—ӏу,
Пашда гәрә нәнӏер'ьм, мәӏ'кәмбьм бәр
ӏ'әму ба,
Кӧ нәбьмә хwейа чьр', йан кәвре сар, беду!

Гәрске ча qәләндәр, пилигрим нетфьр'бьм,
Кӧ бькарьбьм ӏьлдьм хут К'аса Щьмшид
ахриеда,

Кӧ бьһ'әсьм зәмина Сӧр'е гетйа хәwн,
бебьн.
У диһаркьм ньфуса ә'нзәлийә р'у ә'рда!

Исафа мьн ча ә'саф, чаwа бьт у ча бангwеж
We мьн бьбә—бьгһинә мәраqа дур вәшарти,
Кӧ дәрем жь р'ожа тәнг, сәкьм ләwза
р'әwанбеж,
Кӧ тӧабьм Лальша һ'ьш—сәwдае бӧһӧрти!

Ча Улисе нӧһи к'ӧрд— wa вәгәр'ьм
гәрәке.
Хwә бавежмә бәр бәхте Элдорада qәwза
р'аст.
Ит'ака мьн Лальшә—сәр сьмата шәwaqe,—
Т'ухе ә'сьл жь ләк'а у һьзезе we п'араст!

Һәрчи бьрин һәнә ле, бьрине дьл, р'ӧһ' у
ч'е'в,
Бьрине к'ур у мәзьн, е һәста у мелаке,
Бьра зукьн бьднә сәр р'йа вәдькьм чаwa
хew,
We хлазбә жь дәрда—к'и гьһиштә we
Шәwqe!

БӘЙТ'А ГӘШТЕ

П'ешк'еши бәрәвкьред зарготьна к'ӧрда Һ'әщие ЩЬНДИ у Щәлиле ЩӘЛИЛ дькьм.

... У р'ожа мьн вәдьгәр'ә
Нав һенәкә дур у qәлпсах,
Дьле мьнр'а wьр дьк'ьр'ә
Ардьмикә зенди һәр чах.

Әw ледьхә— дьһ'ьлшинә
Суре орт'а зьманада...
Ах, һәр щйа жи хут әw шинә,
Кӧ п'ел дьдә дәманада!

Лальшә әв, йан П'аризә?—
Аликива т'әвһәв дькьм,
Чахе дурва бе һewерзә
Дьле һесра р'ач'ә'в дькьм.

— Р'ожхера тә, Франсуа,
Ах, Вийоне дини гӧнә!
Тә насдькьн һ'әмушк зува,
Ле һаж мьрна тә кәс т'ӧнә!

Йази йа хwә занә зә'ф баш,—
Нә бь заре тә we пьрси!—
К'анен жьн у qизе навqаш?
К'а бәрфа дӧһ дьтәйиси?

— Р'у—һәwате тӧ к'е буйи?—
Сеwьрдаре бәйт'а Мьскин!

К'энге hати? К'энге чуйи?
... Биреданьи дэрзи йэqин!

Дьбэк йази бэри Вийон
Фьр'асэта тэ qэсьди,
Qанун—qэйде ве дьнйа р'он
Э'ламкьр бь заре к'ӧрди!

Э'сэ сӧр'а бош—бэталие
Т'эркэсэри дьне кьри,
Зэwьщанди т'эв зэwалие,—
Бэрбь мерга бэйт'е бьри!—

К'ане Бэлqиз? К'а Сьлеман?
К'анен хасе ль вьр э'зим?
Бьринада дьр'йа гӧман—
Р'ожэке бе сьрйа мэ жи!

Ле чь бор'и? Чь бор'ижэн?
Тэ qэбулкьр h'эжа hиве...
Пьрс тэр'а бу hэрк кэвэжэн,
Кӧ бьжэни сйа бэhиве...

... Дьqужэ нав р'ожнэмада,
Qафе мьнда qӧр'на бисти,—
Дьхальфьм нав тэ'мада,
Ле, ах, диса йэкэ р'асти!

К'аса р'э'ме вэдьхӧм эз
(Ч'ьлк—ч'э'вар'а т'ьжи hесьр),
У дэртемэ соqаqе лэз—
Льнге мьнда соле ӧсьр...

БӘЙТ'А СӘРЕ СЬБЕ

К'әтә ә'рша боре бәзин,
Бәйсусьн ле дьзгин у зин,
Дӧр'е шабу мире сора,
Wәршәq вәдан жер у жора!

Хwәш дӧр' йа бор, wәршәq йа бор,
Лальш йа бор, йа бор, йа бор!

Нәйник бунә нур сәрансәр,
Тьшт нәма, кӧ шәрифбәшәр
Чардә тәвәк ә'рд у ә'зман
Сәр к'әфа дест бьбнә дәзмал.

Тәвәк йа бор, дәзмал йа бор,
Лальш йа бор, йа бор, йа бор!

Ишqе qәланд урт'а мемьл,
Хӧльqәте бу баск у мьл,—
Мәрһәбани, мәщаз у щор,
Чәрх у базар ле бунә щол!

Мәщаз йа бор, базар йа бор,
Лальш йа бор, йа бор, йа бор!

Ле бәр дьле дөр'еда һәр
Чьqас ма, кө шәрифбәшәр
Чардә тәвәк р'өһ' у исаф
Бьбнә Зьмзьм—Лальша саф?

Исаф йа бор, Зьмзьм йа бор,
Лальш йа бор, йа бор, йа бор!

ПЕРГАМЕНТА СӦЛЕЙМАНИЕ
(qөр'на VII)

(бь т'әрщма көрманщийа ньһа)
Һормозгае р'э'м— агьргае гәш,
Өса жи гәwре сәр мәр'айи хwәш
Ә'рәбе зорк'ар кьрнә Хабуре.
Жь гөндед бал мә, жь шаред сәр р'е
Жьн у кьнеза we дил бьшинә,
Мере аза we wи р'уихинә,
Р'ава Зәрдшутра Ману һьлда дәст,
Бь заре Һормоз хьлазнабә кәс.

БӘЙТ'А МАЛА БЕХWӘЙ

Ах, һ'але мьн дәст бәрдайә, нә т'ө һ'алә,
Ньфуса мьн хьрманеда ва дьналә,
Qәй бежи әз дадьгәр'ьм жь нав мор'е,
У бехwәйти мьн дә'вдьдә бәрбь гор'е.

Qəй бей ленэ hэв h'эмезкьн бан у бьнр'ах,
Нэйнькада— ча бэшэра мамэ алчах.
Инк'ар дькьн к'öбарїа мьн гэзгэзк, мьшк,
мэ'р,
Ах, к'лита р'эш ча дэре мьн к'эт xwэбэр.

Ле h'ime мьн дьhат данин he we hene.
Чахе бу т'эхт бо п'адше мьи дöр'а дьне,
Чахе педа—педа бэ'р бу дор т'эхте хас.
Чахе п'адше мьи дани сэр бади у к'ас.

Р'ьк'не мьида he we hene э'мьр дьлист,
Чахе р'ожа морк'эве hат—пер'а гьhишт,
Чахе сїарбу п'адшае мьи ль морк'эве,
Жь щи лэфїа сэва гэр'е, ле нэ—р'эве!

Мьи we hene к'ьвшкьр бь сїа чар диwара,
Чахе гэр'їа п'адшае мьи чар к'энара,
Кьр т'эсэлїа hэрчар дэрга бь р'їа сöр'е,
Ле сэйприи hэрчар їаре дэрге дöр'е.

У we hene эз бумэ xwэй бан у ган'и,
Чахе морк'эв сакьни ль Канїа Сьпи,
Чахе п'адше ль Лальше дит щи—ст'ар
У фьр'нахбу, бэзмеда го: „Hэqэ у wар!"

У жь Канйа Сьпи п'адше хöльqэth'ьз
Hавен hьлда у пе мэйанд бэ'ра дэнгьз,
Жь духане wьр хöльqин чардэ тэвэк
Э'рд у э'зман—фьрэбу бэр и'сен говэк.

Славк'еша Каніїа Сьпи бумә әз һәр,
Дәwрада әw буїіә һавен, мор у бәшәр,
Лальша нур қөлба мьнә— ча ншqа һ'ьш.
Зьмзьм һ'әпцә—ча р'е—дьрба сьдqе т'әмьз:

Ле сәре р'їа бе хwәїі—хödан ва мамә әз,
Дорбәре мьи херхwәзнер'а т'önә т'ö кәс.
У qанате и'әпцәре мьн шькәстинә,
Чь ба һәбә—дәріїа дьхә, дьбә—тинә.

К'а әw зирәк,— бь кәвьре Лальша нур
Тармьтахкә һелуи—qәсре хwәїіаїіә дур?
Ль қörбәтие кö хирәт wан бьщьвинә,—
К'а әw Муса, wәки пешие к'әвә, бинә?

Ле чьмк хуна wанда хәwна мьн ант'ехә,
Йазїіа мьие р'оке ә'сә дьла вехә!
Әw нькарьи т'ö кьраса алавакьн,
Әw гәрә бен—мала бәхте хwә авакьн!

На, әwе бен бәрбь һоле бәрә—бәрә,
Әw наһельн— мьн бьалә т'ö қәрqәрә!
Дәwса мьн we ббьрьqә Бърща Бәләк,
We қölьхи мьнкьн диса дәwр у фәләк!

EZDIKI.COM

К'ӧРДСТАНЕР'А

Дьбәк тӧ xwәр'а hәма ч'**ир'оки,**
У гьhишти мә жь мьже **wә'дә?—**
Кӧ мәр'а йәксәр кӧл—дәрда р'оки
У hа бьр'ежи хуне бехәдә!

Ль qумьстана р'ӧh'айә qьр'ащ
Дьбәк тӧ xwәр'а hәма серави?
Әм бәрбь тә тен бь к'әл, h'әйра а'щ,
Ле п'әйданакьн ч'ьлкә... qьр'ави!

На!... Тӧ hәбуйи he бәри бәнде,
Т'ащп'ош буйи тӧ, xwәйі зәрп у hӧрмәт.
Ле кӧ мәнщәнеq к'әтнә говәнде,—
Тӧ авитнә нав дәлк'базне р'умә'т!

Бәр п'йе т'әриqе к'әти пьштосан!
У сәр тә к'әнйан дӧр'зие wәлезьн...
П'әр'анне h'ъшйар хәзне тә h'әсйан,
У he—hө дәве hәвдӧ далесьн!

Тӧ ньha буйи Сфинк'са Шәрqе
У лябәрдьки хйале к'ӧрда,
Чьмкӧ lawe тә минани хәлqе
Wәхтеда щаба т'әриqе нәдан!

Сәр мә hьлнае йазйа ә'wрайи, —
Тӧ хуна мәда буйи эша а'щ,
Әм де дьк'әвьн зәдәhьлдайи
У дадьбьрьн беә'йд, беилащ!

ДИСА К'ӦРДСТАНЕР'А

Чәнд h'әзар салә— Атлантидае
Гәф—гӧр' дьгәр'ьн занәе маqул,
Ньзани чьма— h'әта—h'әтае,
Бәр чир'окәке aha бунә qул!

Ле тӧ, wәки нә Атлантндайи.
У ӧндабуйи р'ож нава р'оже,
Тӧ, wәки кӧла ван әwләдайи,
Чawa дьhели. кӧ исаф р'азе?

Ле чьма тә жь бьн ләпе ә'дӧ
Диhарнакьн әw маqуле дьне?
Нәви сегоша Бермудейи тӧ?—
У әw дьтьрсьн жь батмишбуне!

На!... Дьнiiаер'а лазьмьн шабун,
Wә'дәбьhерпе h'әwаск'арә сор...
Наве тә мина п'әрче тиренжхун.
Бәр мә ба дькә хәлqе матадор!

АНАБАСИС

Ьакоб Мовсеср'а

Әз к'әтмә ве гежгәр'инге
Мәрт'ала Шәмс сәр мьле мьн,

Чь то гӧман һәбун һинге!—
Ишq дьр'ьжӣа нав дьле мьн!

Ч'ә'в кьрә мьн мә'сие бь соз,
У пешда чум бәрә—бәрә.
Дьле мьн—шан, һ'әсии—ле моз,
Ч'ә'в—нәйнике хас—һ'әзарә!

Qар'инада дьбу гӧлав
Wәлатәки сәршьмаqи,
Жь к'ӧ р'окә агьр--алав
Щә'нӣа хуна мьн т'әр'ьqи!

Ле мьн дит, кӧ дәwса wәлет
Мәйт'әк к'әтӣә бәр п'әр'анӣа.
Пешәwьтие стӧqлет
Дьлизьн сәр п'осте мә'нӣа!

У п'әр'ани qил—нькӧла
Туждькьн пе листьке wан.
Дәрдьк'әвьн жь qӧлч—qӧла
Һәр т'әк „ахе" бьһагьран!

Вьр'бу щьнәт, вьр'бу wәлат,
Һәбу т'ема, һәбу лепи...
Qилар'а чь?— Хwәй бун щәлат.
Кӧ сәр к'ута кьрнә т'ипи.

Ах, нәхwәзи берйа бесә,
Ле кӧ сә хwә нәдә qала,

Урт'—ощах жи гәрә весә!
Мал бәлабә ль сәр мала!

... Вәдр'әсә ча льбасе р'ис
Мәрт'ала Шәмс сәр мьле мьн.
„Анабасис! Анабасис!" —
Дьпәкә жь нав дьле мьн...

КӦЛА ДЬЛАР'А

Тәр'а дьготьн, кӧ тӧ мерхаси.
Тӧ хwәденаси, тӧ ә'сле хаси...
Ч'ә'в тә шелу бун жь ве h'әшише,
У тә р'абу да qәме у шише...
Тӧ буйи Каїен, буйи зьнек'ар,
Чьqас чу—к'әтә бьне зїане к'ар,
Т'ӧ qәйдәйир'а нәhати р'ае,
А'щәа'щ к'әти щане дьнїае!

Мьжа межуда өндабун мал—h'ал,
Ь'өлма хwәh'ьзне бу гьлце h'ал—qал,
Ле кӧ h'ьше тә hатә сәре тә—
Ь'әшиш дапалїа нав нәнәре тә,
Дәрәнг бу ьди, дәрәнг бу, дәрәнг,
Жь тә дьзибун мал—h'ал, бәхт у р'әнг,
Чуйи бәр дәрйа... Да сәр р'е—дьрба,
Тәр'а hиштьбун... дьле мьр'тьба!

БӘЙТ'А TAWCИ МӘЛӘК

Чь те гӧваштьне, әwe диса жь һәв дәрк'әвә, чь те сьсткьрьне, әwe диса ч'ьр' у сәрхwәбә, чь те п'епәскьрьне, әwe диса гӧлвәдә, к'е дьхwәзә тьштәкн жь хәлqе бьч'опинә, әwe бь хwә ӧндакә...

ЛАО—СЬЗИ

Ч'ә'ве мьн фәни гӧре сьвате,
Е кӧ нәдитйә һ'әвт сала кәри.
Зува дьгәр'йа ль р'у һәwате
Сӧр'а ог'ьра бе пьшт у зьри.

У жь нав мьжа щәфәне амьн
Сәре тәйи к'aw бльндбу ә'йди,—
Тә шахвәдайә сәр бьнәщие мьн
У тӧ бәр р'ава ч'ә'ве мьн к'әти!

Ах, к'а чь һәйә жь тә бәдәwтьр?—
Бәхт у к'әрәми бо бинайа нар,
We р'әwша wәршәq һорн к'амчокьр,—
Тӧйи сәрт'аща зәрпе Хӧльqдар!

Гәрдәна шьт'ав, лбсе агьри
Дьбьрьqини чawa шабәни,
Qә т'ӧ р'ӧһ'бәра сәр хwәр'а нагьри,
Тӧ ә'рш у к'ӧрси һәрк дьһ'әбини!

Тӧ таwи у си— тәйрка тә'ва т'е,
Тә бәхтәwарїа тиренже р'әшанд,
Буйи қасьд у қәwаза Хwәде,—
К'аса ә'нзәли wи т'әви тә шанд!

Тә жорда ани әw к'аса автаw,
К'и вәхwар— чу сәр ӧлме қат'ани,
Нав хуна мәда тәйиси автаw,—
Тә стуе мәда т'оqа хwә дани!

Сәва мә буйи тотем—пешимам,
Буйи сәрп'әрәст аман у awат,
Лальша нурр'а буйи пьштован,
Канїа Сьпир'а—hәwар у атқат!

У ледьк'әтьн дәфьк—шьвеви,
Р'ә'м—мӧh'бәтеда тӧ сйар дьбуйи,
Ә'бубәта тә нәрм дьбьшкьви,
Мләте Шәмсва диhардьбуйи!

Бит'әр нәдьбун чидаре cawa,—
Ь'ьжмәк'арнеда дьл he дьзарә!
Дьмьлмьлиїи қӧт'ами, чawa
Хӧре ч'ә'ваїи hәри бьжарә!

Бешьт, ләма жи зара у ч'ә'ва
Әм харьн, hәвдӧ кьрьнә агьр,
Хwә к'әнйан— нә мә, шәр' данин мәва,—
Гьвә иблиси— сәр hола п'ахьр!

У чьмкӧ жь тә вәнәк'ьшйа кәс
(Тӧ наздар бу'йи—тәйрка бӧһӧште!).
П'әйдабун мәр'ьз, зьнек'ар, дәхәс,
У дӧтирәтие банзда тәньште!

К'ока һәв анин сәр тьште нәтьшт
У ль һ'афе ч'йа бангдан— „мерхасо!..“
Хәлq педа бу мал—хwәй дәwләт у пьшт,
Ле не һәв дьхӧн Һ'әсо у Кәсо!

Ә'ли дьһуна хәте һәвьрмьш,
Щьзирн дьда р'әqасе хәбәр,
Щьмаә'те хәзнә р'одкьр жь һ'ьш,
У Хани дә'wa йәктйа бәрк' дькьр.

Ле тӧ готи шер. һ'ьрч' у гӧр бйайи
Ә'р'афе дьнйа хӧртие у зоре,
Гәрәке дә'бе мәрьвхӧр бйайи,
Кӧ щие мә һәбйа ль сәре жоре!

Шуре мә п'әр'е тәйи р'әнгин бу, —
Әw шуре чawa е бьр'а бйа?
Шане а'ләме ширqин—р'ьнгин бу,—
Назкайа тәе ча йа фьр'а бйа?

Qә на хәзала стрӧхьшт бйайи,
Йане жи тәйре бази нӧкӧлдә'с...
Чьр'а бу хәwна п'ер'уа сайи?—
Чахе һәwардор шәхтә бун у нә'с.

... Ле әм нәк'әвә пәй п'ела чуйи,
Дәре дьлнәхьн к'ьлит—мьфте р'әш,—
Хлазкә һола тиш—тишибуйи.—
Жь хьр'ьнгела wә'дәйіә р'әш—һ'әш!

Һ'әqәт шькьр тө һәма дайими,—
Тө нә дьqари, тө нә дьр'ьзи,
Тө п'әр'—баскада qәwиһ—qәдими,
Тө һ'өсне нурда т'әмьз— хальси!

Щора дьле мьн, әхтәра балур,
Мәлһ'әма дайнә сәр тамаре сар!
... Әз жь нав шина льһера хабур
Дьрозга т'әзә тиньмә сәр зар:

— Йарәби, хатра wи наве хwәки,
Һьндава һәвда бьра щә'ш нәки,
Хуна ше һәрчар сьруштa хwәйки
У мьцлисада qәнща фә'ш нәки!

Хатьра сьтйа Таwски сәрансәр,
Тйе бәр мә вәки wи дәрге хере!
Әв чь хәфәтә, чь дож у к'әсәр?—
К'а—чабу созе бөһөштa кере!?

Тө хwәдабәнде диндөрөстайи,
У әм э'дәбие тәйә п'әргальн,
Тө дәwри фәләк т'әwрәһостайи,
У әм дөә'ачие бәдәwйа qальн!

Ле гэло hэqэ эв к'ар у гэрэw?—
Лальша хуна к'ӧрд дьшелиньн.—
Пе дьхэмьлиньн т'эриqе дэрэw,—
Паше жи qап'йе к'ӧрд дьh'ълшиньн!

Йарэби, чахе р'ож нава р'оже
П'эртэвэдькьн т'опраха к'ӧрда,—
Даwде Т'ьхуби чьма р'адьзе?—
Нэви эw дитнэ хальqе щэрда?

Йарэби, ч'э'вем иди дэлйайэ,—
Бьра т'ербэ жь чэрха р'астбуйи,
Дьле тэ чьма hа жь мьн майэ?—
Мьн гӧл у гэшкэ ньqле сьстбуйи!

... Стэхӧлла... Мьн хwэ бэрда гьр—гьр,..
Чакьм?— Хэм у дэм наднэ hэв доре...
Ле гэр гьлики хельф hэйэ вьр,—
Бьра т'оqа тэ стуе мьн дэре!

БЭЙТ'А КЬРАСА

Пэй сисалйа мьнр'е

Баhарэ— hена хунк'эла мэзьн,
Дара wэргьртьн h'эйра кьраса,
Кьрасе hэвда э'рд—э'рш дьлизьн,
У hэр тьшт дьбэ хӧре мэqэса!

Бука баһаре дьльвә нәрмьк,—
Дәсте wеданә мора мьqәр'ьм!
Т'ьжи дьбьи дьл—хончә у мәмьк,
Тенә кьраса дәрзи. п'әнще р'ьм!

Нав шәве к'урда бум хwәй—хёданьи,—
Жь qужина wан шьк дьсewьрә,
Ле газ у мәqәс дәст хунеданьи,
У һәвьрмьше һ'әсина wьрә!

Зер'е р'ожейи сафи qёрс аһа
Хwә диһардькә шуше бирада,—
Жь щи дьqәтьи ләнгәрә дьһа,
Гёл ленә р'абьи каиїе qирада!

Ле ёндакьрїә мьи qә чь тё тьшт!—
Р'ожа мьи дажо һ'оз—дә'нге хәма,
Qәїи хали буїә ль ог'ьре пьшт,
Кё бираиии дьл дьдиә бәр qәма!

Qәїи бежи мәqәс дәwса һәвьрмьш
П'ине п'ьзьии дьфәсьлиә!
У qә наст'ьрә р'ёһ'е баске һ'ьш,—
Заг'е дәqада хwә дьзериә!

Ьәwара хwәде, Бәза сор чь зу
Си т'ьлйа сәре сйа мьи мәqәскьр!
К'әтиә дәст—п'ие мьи к'езьк у жьжу,—
Мьрна кор чь зу тәйре баз qәслкьр!

Әз— йа кор дьжпн кьрасе һәвда,
Кьрасәкнда дьгәр'ьп апо!
Ах, ча нькарьм бавежьм ида
Кьрасе мә'ре р'йа ч'ьлоч'әпо!

К'ӧ ма кьрасе пе һатмә дьне?
Ль к'ӧ шәв у р'о бадьгрьн т'әшп?
Сәре дӧр'йане чуйпн—һатьне
Әз жп һ'ьшйарбум аһа— тпш—тпшп.

Вьрһада дәнге бе жь Лальше?
Жь Каніїа Сьпп we к'арбә һавен?
Зер'е т'әмьзкә хӧбара шуше?
We дпса тә'мбә хӧшпна аве?

Мьн дпт кьрасе хун сәр мәwьщи,
Е дӧда шәв—р'о те— мьн дьалә!
Е сьсиїа к'әнге we бьгһижә щи?—
Р'у һәwатс he Aqy дьналә!

БӘЙТ'А БЬРУСКЕ

Xwәлие зепнәкә ч'ә'ве р'ожгаре,
Әз аха сарда нар'ьзьм т'ӧщар,
Һун бьнһер'ьн ль чәрх у базаре,—
Wьр бьруск— ә'wрьн к'әфән у чардар!

Шәва буйина мьнда ньшкева
Ширдини к'әтйә тәвәке ә'змин,

Бьруске awaз данә нав ч'ә'ва,
Дьлада чунә цирч'ин у эммин!

Нав we hewерза бöhöртида жи
Бь h'ьжмәк'арііа cawгьрти wьра
Бьhистиә, кö жь бьруска тә'зи
Дәнге гьрис мьн к'әтә нав ә'wра!

Бәіраqа сор т'ев we qәіт'ана п'әнг
Зәрп кьрііә сәфәр ль буіина мьн,
Бәр щешка мьн тәісийә шох—шәнг,
У хwәр'а бьрііә р'ііа чуіина мьн.

Хушка р'öh'е мьн бьрqа qödрәтә,
Ах, ча дьк'әлә хуна мә сәр hәв.
Бәр дьле мьнда wәк qölб—атqатә,
Сетііа мьн дькә.— р'ожебә. йан шәв.

Гава кö п'әрде röh дьхьн ә'wьр,—
Заньм-- сәр мьнда hатііә әw диса,
Р'öh' әшq у h'әwас п'әрwаз дьдә wьр,—
Дьчьнә р'уе hәв ль гоше ә'рша!

Хальqа weііә гәлііе Лальше,
Канйа Сьпііә hавене ііаqут.
Сәр мьнда те пе кьh'еләкә ше,
К'ижан жь ә'сле Боре Мирә хут.

Ћуне бьбьhен, аіі, hуне бьбhен,
Чахе р'ожа мьн бьбә бә'с у дәнг,

Щарйе бъруске we бен, ай, **we бен,**
Кӧ ч'э'ве мьнда бэqэмнэбьн **р'энг.**

На, эз начьмэ ах у бэре **сар.**
Эзе вэгэр'мэ нав э'рше **бебьн,**
Бьрq у **бъруска** данэ **мьн эв зар,**
Эwe жи р'ске жь **вьр мьн бьбьн!**

БЭЙТ'А QЭWIIH—QЭДИМИЕ

Бона биранина Мик'аеле Р'эшид

Бумэ нэйник бэр чар **qӧлба.**
Дьл бу Шэмсе нарьнщи!
Ле кӧ бу шэв сэре **дьрба,—**
Мьн бьшон бь кӧрманщи!

Р'у— hэwate к'е **hэwаркьр—**
Qэфэседа дае щи.
Ле кӧ щэ'нйам р'е **бэрwаркьр—**
Мьн hьлдьн бь кӧрманщи!

Нэ т'ор'ьньм, нэ — **п'аравон.**
Дэм нэда wи арманщи.
Мьн вэр'екьн жь **дьнйа р'он**
Р'э'мхьне — бь кӧрманщи!

Мьнр'а дайньн эш—**кӧле xwэ,—**
Эзе бьбьм ча qэнщи.

Бьднэ hэвдӧ пьшт— мьле **xwэ—**
Hэв xwэйкьн бь кӧрманщи!

Мьн xwэст Лальш у xwэст Зьмзьм,
Qэлп у нсаф бун h'ащи.
Дэqа бивьк дьлэрьзьн—
Мьн ч'э'лкьн бь кӧрманщи!

Qэwин—qэдим т'ьм дьминьн
Тэвэк, qап'и у бащи,
Qаске h'эйфа xwэ мьн биньн—
Вэгэр'ьн бь кӧрманщн!

БЭЙТ'А ЋЭWAPE

У бэр бӧhӧште бьре кӧшт бьра,
У щара э'wльн Лальш wьр бьрйа,
У Канйа Сьпи нскэнск гьрйа!

У жь бьнзьке дэwра хун к'ьшйа,
У бэр hэр п'ела сор Лальш h'ьлшйа,
У Канйа Сьпи мэwьщи qошйа!

У К'ӧрдстан бу чарсуа дьзйа,
У т'аланада, ах, Лальш h'ьлшйа,
У Канйа Сьпи hэр'ьмн к'ьшйа!

У дӧтирэтие гэwшэк да hесйа,
У бехwэйтиеда, ах, Лальш h'ьлшйа.
У Канйа Сьпи qэр'ьми к'ьшйа!

У Ћиросима qör'неда qöсйа,
У Лальш h'ълшйа у Лальш h'ълшйа,
У Канйа Сьпи саwгьртн qужйа!

У бәни—адәм сәр к'öрсне пьжйа,
У Лальш h'ълшйа, у Лальш h'ълшйа,
У Канйа Сьпи р'әш—h'әшне h'әсйа!

У калпирханә дәрдада р'ьзйа,
У бирсарпеда, ах. Лальш h'ълшйа,
У Канйа Сьпи hесрада бәзйа!

У наве „К'öрд" жь паспорта тьрсйа,
У бәр ә'щеба р'әш Лальш h'ълшйа,
У Канйа Сьпи буз гьрт—нәh'әжйа!

У заре к'öрди щи—щина к'ьшйа,
У бәр дәрбе тә'л, ах. Лальш h'ълшйа,
У Канйа Сьпи гери ма газйа.

У cawa qәзйа р'әш дьлькьжә,
У he—he. he—he Лальш дьh'ълшә,
У Канйа Сьпи шелу дьк'ьшә!

БӘЙТ'А... ТЬРСЕ

Шәкрое Хёдор'а

Антоннос р'абу жь **хәwа гьран,**
Хәwа бехәwнә бәри **сьба шер',**
Чадьре дәрк'әт ча дофин у шер,
Ле... wьр бу р'ьсас, qаз—**qёдрәт бьрйан.**

Сәр баркьрьбу зор—**ләшкәре** р'әш,
Qумьстан доре— хаїнн сәqьр'н...
Wәк шере ч'еж же дьзи— **кьр** qур'**ин,**
У Шәмс бәр ч'ә'ва hат— **бу к'апе бәш!**

... Бала хwә дьдмә hола **кәр—кәри,**
У жь qафе мьн, hәїї—wax, те гёжин!—
Наве „К'ёрдьстан" р'ожәкә р'ожин
Нәк'әвә р'ожа... wи сәрәскәри?

EZDIKI.COM

Ь' Ө Б У Ш У Ш Ә

... Нәйникеда дьнйакә майин h'ьшйар дьбу, у әw дьнйа шушейә майин щарна дьһа ә'йнсн бу, нәко йа р'асти. ... Wи т'ьре һәр щар нав жьна хwәда тьштәки т'әзә дињар дькә, тьштәки ӧса, кӧ һәр т'әне бь нәйнике дькарьн бьбиньн.

ЙАСУНАРИ КАВАБАТА.

ЊӘЛӘQӘТИ

Әз р'уньштьбум бахчәда зува,
Щьзири дьхwәнд — хәтед h'әзарә!
К'әтә гӧһе мьн дәнгәк ньшкева:
„Бьнһер'— поэзиа ча дьхьнгьрә!".

Сәри бльндкьр... Qизәкә гӧлав
Авитбу бахчә h'әwас у алав!

БӘЙТ'А МЬРАЗА

Ах, бынhер'ын, ща **бынhер'ын,**
Дьлбарьстан мезәкьн р'ынд,—
Ле we сева **дәсте зә'ве,**
Ле we сора хушка тә'ве!

Әw жь Лальше hатйә,
Бь р'е—р'ьсме ше hатйә!

Ах, бынhер'ын, ща **бынhер'ын,**
Дьлбарьстан мезәкьн р'ынд,—
Ль we хелйа сәре буке.
Ль бәрбанга жь гелдуке!

Әw жь Зьмзьме hатйә,
Сәва лезьме hатйә!

Ах, бынhер'ын, ща **бынhер'ын,**
Дьлбарьстан мезәкьн р'ынд,—
Wан мьразәк жи hасьлкьр,
Wан кәр'әсик жи hа сьлкьр!

Ћавен бо цеп'и hатйә.
Жь Канйа Сьпи hатйә!

Ах, бынhер'ын, ща бынhер'ын.
Дылбарыстан мезокын р'ынд, —
Бежын— шыкыр ль ве гаве,—
Гӧла ə'мыр хwə да наве!...

We хwə Лальше гъртйə,
Ль Зымзыма ше гъртііə!

БӘРБЬ МАЛЕ

Чар ч'ə'в,
Дӧ дəв,
Чар гӧh,
Дӧ р'ӧh',
Чар мыл,
Дӧ дыл...
. . . .
. . . .
Ч'ə'вəк,
Дəвəк,
Гӧhəк,
Р'ӧh'əк,
Мылəк,
Дылəк...
. . . .
. . . .
Талəк—
Малəк...

БӘЙТ'А БӘРБАНГЕ

У дәрге ә'змин вәбун сәр пьште,
У wнали дәргә ишьq хӧлхӧлин,
Ч'їае пьштован р'езбун тәньште.—
Бәрбь мә львїа бәрбанга гӧлин!

Ай, шәва р'әш—п'әш шәрмдькә жь we,
Пьшта хwә дьде, ледьхә—дьчә,
Пе п'епәлинга жь таqе hәwe
Шабәни те нав нӧсләта h'әwщә.

Пешїа wеда чун тәїірәдә, и'сан,
Пешїа wеда чун р'е у hенкайи,
Шәwqе нәїінька к'ӧбра hәв h'әсйан,—
Шабуна гьрїан дар у шинкайи!

Шә'р у шьмаqне зер'ин мьлмьлин,
Нәхш у нигара ә'рд у р'öh' hьлдан,
Ћәрк кьлч'икада тә'рп фьтьли,—
Шакәч'е хәwна ч'ә'в—бьру кьлдан!

Бабьрке к'awне вәкьрйә аза
У п'ешк'еш дькә бәр—бәдәне р'еж,
Ча hәвиртьршке бәхт у мьраза,
Ча ньша сәwте навкелке дәнгбеж.

Йарәби, хатра ве бәрбангеки!
Хатра зьв—qöве Лальша нурки!
Тйе жь мала мә qәлпие вәр'еки!
Айе мә'р'ьзие беїї изн—дәструки!

Әw ленә әве Хасе шәржекьн,
Гәф у гör' данә к'ер у дузана,
Ленә мала мә зәре hасекьн,—
К'озие бьhельн жь биранина.

К'озие бьhельн жь ве бәрбанге,
Кö hьлте гьрке зәрмәмькада,
Ь'öб—р'әзе хорта aha ве т'анге
Пе бәшәра we xwә данә ада.

Ах. qоле зәрйа ча бәжна we те!
Йарәби. бәрбанг безәри нәвә!
Вәбуна дәрйа ча щәжна we те!
Йарәби, дьнйа бедәри нәвә!

Мор диса Канйа Сьпибә бьра,
Р'әwша р'öh' ишьqa Р'оhьлатебә,
Щьг'из бьк'шә сәр тәме р'ебьр'а,
Qәләма qәнщие сәр qәwатебә.

Бәрбанг дькәнә, у т'önә хьтьм,
Бәрбанг дьк'әнә, у шьк те р'ае,—
К'и бawар накә, кö we бьжи т'ьм!
Бәрбанге шабә h'әта—h'әтае!

БАЛЛАД ДƏРҺƏQА Р'ƏНГАДА

Горе хəwе qəрqашьн he,—
Вəшартинə мəзил у р'е!

Горе хəwе шинкəwьн he.—
Ба дəнгəки т'əзə дьбhe!

Горе хəwе зер'иньн, зəр,—
П'ела хуне ледьхə зəрп!

Горе хəwе нəхш hьлданə,—
Ле сїа мешə бьн мьл данə!

Горе хəwе р'əшьн, тəни,—
Qəбулнакə ч'ə'ва тə'ри!

... У кəч'ькəк бəр р'əwaqe
Хлаздькə нпка саqе!

ЖЬ Э'БУ ЭЗДИТ БИСТАМИ
(qöр'на IX)

Йарəби, хатьра... Базиде Бистамики...

Жь дрозга к'ӧрди

Möh'бəта тə хwə h'əлалкьр е занə у е
həqməq,

Сәр әшq—h'öба тә öндабун нав у дәнге
qәнщә hәq.
Ь'әбандьна дәв—леве сор р'аqәтанд бь
а'льми
Жь мәhрәбе р'ожәке жи Бәiiазиде Бистами!

Т'ЕМА

Ч'йа, qиз, тәр',
Ьәсп, хорт, гәр',
Тә'в, хун, бәз,
Дьл, ч'ә'в, р'әз,
Дәст, синг, зин,
Лев, зар, бин,
Ь'им, ә'рд, ә'рш,—
К'әл, h'әл, фәрш...

БӘЙТ'А ХӘWНӘР'ОЖКЕ

Чисто контральто поет
в церковном хоре...
У. УИТМЕН

Девушка пела в церковном хоре...
А. БЛОК.

Дә'wатәqеда зәрике дьстра,
Зәрикә тәньк, мармути у гәрм,—

Ә'щеба заре тиренже wьра
Ль бәжн—бала we авабьбу нәрм!

У we дьстра! Ћазьра т'ьре
Әw иди чунә гәлийе Лальше,
Сәр Каниа Сьпи р'öh' шуштнә сьре.—
Бәр wан вәбуйіә диwана П'адше!

Жь qальбе xwә наqәтә т'ö р'öh'.
Т'ö хәдәр назьл набә ә'змана.
Qасьд нагәр'ә ль а'ләма нöh,
У кölилкдьдьн даре гömана!

Ћазьра т'ьре сәр дöа' к'аса
Ә'йд—ә'бубәтә ль ә'рше ә'зим
Ләwз те жь мала Мире Мьраза,
Дәнг те жь Qап'іе ә'нзәлда qәдим!

У we дьстра! П'әр'е батьнва
Qизе ә'блу жи дьчунә сәр дар—
Бәре wан и'әрие жь шәwqа сьва,
У wьр дьбунә дәргистие наздар!

Гәмие сәр бә'ра, р'ewие сәре р'йа
Беqәзийа —т'әзйа дьгьћиштьнә щи!
У зедә дьбу р'ьсqе ћазьра,
Мә'рьм нәдьбу кәс жь йа дити!

Сәр нәвсе тәнгйа дьчун h'әму щоq,
Фьрәqәтиеда ишq дьбу h'әким,

Бэр т'эхте шайа hэрк **дьтэwийан чок,**
Hэспе Э'р'нусне дьт'эqйан **бетин!**

Стэйрка Сьбе э'вд хэлат дькьр.
Дьчу hэwара сэре сэр бэ'лгйа!
У динар дьбун нэйнике бьк'ьр,
Кö хwэ бьднэ нав бэшэре щьндйа!

У we дьстьра! Wьр зэ'ва у бук
Кöр' у qиз у мал у дэwлэт у маш
У хэлат. бэрат. гöл у р'эз дьбун!—
Бэр мьлк'е к'эрим дьзвьр'ин бэраш!

Ах. we дьстра!— Hой нар у йо,йо!—
Гöла к'эф дьда звьстанада!
Hазьра к'ур—дур дьдитьн, хwэйо,
Чь кö hэйэ бьн h'эвт к'ьлитада!

Хелэкэ хöрт бу. йане h'эзар сал—
Дэ'wатэкеда зэрике дьстра!—
К'эрэма хwэде— wер'а сэрансэр!
Р'э'мэ— де—баве hазьр—гöhдара!

EZDIKI.COM

„А'ЩИ"

У эз нэйнике **ч'э'ве хwэ дьшом**
Пе заре тэ'ве, **пе хэwн—хйала,**
Кö öнданэкьм **ль ве дьнйа р'он**
Т'ö мьсqалэкэ **хэзна бэжн—бала!**

ГӘР'А Р'ӦҺ'

Р'öh'е мьн дайә нав ч'әме сӧр'е
Эварейә сут, незик у дәрәз,
Дыцә'динә, кӧ тек'әвә т'ор'е
Әw дәнге ширьн, кӧ тӧйи qәрәз!

Ле вьк—валанә hәр тәлг'ә у п'ел.—
Р'öh' бадьлhәwa xwә дайә наве!
Ах, тә бьрина wи нәхьст т'ӧ кел,—
Сәр мьн дьк'әнә пирәса hиве!

ХWӘХАПАНДЬН

У hәршәв, чахе р'ож дьсәqьр'ьн,
Р'öh'е мьн гьрне хәwне тә дьбhе,
Хйале соза диса дьзвьр'ьн,
Мьн т'ьре т'ӧ сәwт нәтәмьрйә he!

Әм т'әв дьчьнә к'әнарнә башqә.
К'ӧ говәнд дьгрьн тәйсе гӧмана,
К'ӧ бәнгзе йазйе т'ьм ша у әшqә,
Исаф нак'әвә бьн т'оqе гӧна.

У щәwка к'әне тәйи тәньк wьр
Дьчә нав бахче h'әwac у h'әйра,

Ле жь заре тә дöр' у щəwahьр
Дьр'ьжнə сəр wан шьвəр'йе сəйра.

Т'öнənə həсар, фьраре хəма,
Щьзарəт дьжи ч'ərме сьнщада,
Ьəр тьшт хwəйдькə сöр'е т'öлöзма,
Мьск у hо hənə р'ənге к'ьнщада!

... Ле ньшкева жи, ча сəрибьзот,
Ь'ьнартьна мьн бəтавəдьбə...
Дор мьн дьминə тə'рйа р'əш—мьшот,
Сəр р'йа ахрйе ченабə qöбə...

ДУРК'ƏТЬН

Мьн т'ьре — əw р'е дьчə нав ишqе,—
Əз хьлаз дьбьм жь h'əму дуйи,
Ле ва р'öh'е мьн алчах к'ət, хушке,
У тö дəрбази щəм hиве буйи!

Ь'ьзрəта кəвн у р'öh'е мьни т'и
Ьди нак'альн сəр həвда т'öщар,
Тö hьлдан—бьрьн р'оже шəwти,
Ле шəв дьhуньн т'ор'е хəwне нар!

Заньм— нав ə'йба т'ö лавайада
Ьəвдö р'унанен п'ошмани у соз.

... Ах, мын р'öh'е хwə пеш хунава да.—
Дьha кер наен шькйат, дə'w у доз.

ДƏРГНСТИА ШЬВИН

Дə h'ьшйармəкə, we h'ьшйармəкə!
Əw весе öса ширьн р'азайə!
А. ФЕТ.

— Əw wəстнайə жь... бал—маскарада.
Ч. Р'.

We h'ьшйармəкьн! Ах, ч'ə'ве кəwe
Ьежка чун сəр həв... Хелəк т'önə, на!
Ча qемшдькьн— р'акьн жь хəwe!
Ах, нə h'əwщənə əw р'ьме тə'на!

Мали—щинарно, ченəкьн вьр'а,
Əw тəр'ə щанə, бəрбь мьразə!
Ьуне нəвса we нəкьн ньфьр'а ,
Əw нə толəкə дьлда фелбазə!

Ишəв тəйрокбу, баранбу, бабу,
Qəй бей h'ьлшйабу ə'рше херхазие,
Дьл ле шəwьти, жь нав щйа р'абу,
Чахе дəргисти h'ощакьр hесие!

Кölав авитə сəр мьла, дəрк'ət,
Qə молəт нəда мере хоф—саме,

Нав багәреда кӧлав кӧ сәр **к'әт—**
Нәтәwйа, нәбу р'онкайа **шаме!**

Гӧһер' чамур' бу, ав бу у **һ'әр'и,**
Бьр'—бьр'и дьбу, дьһәр'ьки **пәз,**
Хwә гәлйа дьгьрт **пәзе нӧһбьр'и,**
Пе нькарьбу дәргисти қәрәз!

We дәргистир'а к'**аркьр** пьштмери,
Малино, һуне ле нәкьнә qар!
Лайиq—щайиз бу әw т'әфәк'**ури,**
Бӧг'дана һәвва дайнәньн беа'р!

Бьһельн—бьра қасәке р'азе!
Бьра зьһабьн бәдән у гӧли,
Р'уне һ'әланди бу наве хасе.
Ах, пәйнәк'әвьн бьра т'ӧ гьли!

Р'оже се щара we ч'ә'в кьлдьдан,
Дьбу шагӧла qәлфа ван р'ьнда,
Тә'ве у hиве нәхш we hьлдьдан.—
Зар нәдьгәр'йа бәр т'ӧ qул—бәнда!

Ьун ве бәрбанге we **һ'ьшйармәкьн!**
Бьра hа р'абә һ'ӧлм—**гӧлм жь бе'лги,**
Жь гәрма шәwqа хәwнайә һ'акьм
Зутьрәке сәр хwәда **те бәлки!**

КӘЧ'А Ә'СИЛ

Кәч'а ә'сил һьрие дьшо,
Алав дьдьн зәнд у қитьк.
Ишqа хуне хәма дьсо,
Йазн шәwqә, ә'мьр—титьк!

Ч'әм дьк'әнә һ'әwac—һ'әwac,
Дәв—дьран ле наенә һәв,
Жь п'еле к'ән һьріїа қәрqаш
Ләз дьһунә бәхтәкн тә'в.

Зәрп дьлнзә синге бронз,
Дьһьзһьзә идн кьрас,—
Таqе ә'рша вәджәнә р'ож,—
Вәдбәшьрьн сәwт у мьраз!

Аведа тә'в дьр'әqьсә
У р'адмусә ә'йда һете
(Дәрәw нинә, на, әв qьсә,
Ч'ә'ве мьнда әw нәхш һе те).

Ба жи һ'әсйа ль фәна we,—
Кәч'а ә'сил бьрq да бәсте.
Жь алава бәдәна we
Дәнге зар'а чawa бә'с те!

Дьло, дәре жь пьш зьнер,—
Ћ'әйре гӧлда бьжангада,
Хwә ищар жи һәр'ә—вәшер
Нав хьртоша хwәзгьнйада!

ГАЗЬНӘКӘ ДУР У НЕЗИК

„Сафо, к'ейә qимәт накә һ'ӧба тә?...".
САФО.

Гәли омьда, эшана, хушка,
Дәргистйе нәзан, дәргистйе хьшим
Бьра qә нәбә хwәйе мәмька,
Сәва wи синг—бәр бьра нәкнә шин!

Лаwке мьн нәһат, лаwке мьн нәһат,
Мәһа у р'ожа лаwке мьн нәһат,
Мьн нә лазьмьн п'ешк'еш у хәлат,—
Бь сӧр'—һ'әwаса лаwке мьн нәһат!

Лаwке мьн нәһат, лаwке мьн нәһат,
Эвара—шәва лаwке мьн нәһат,
Ах, дәлйан, бьрйан ильк у qәwат,
Хәwа дьл сәва лаwке мьн нәһат!

Ћәрк дӧһе паши нивро һатә вьр,—
Р'әх де—баве мьн да ә'рде qӧдум,
Бь ч'әрәз, п'айа шәвбьһерикьр,
Ле әз мә'руме ч'әвньһер'и бум!

Ч'ə'вньhер'и бум! Ч'ə'вньhер'и бум!
Алава ə'йде да бəдəна чил!
Пе мəqлəдуза бəрр'а hатьм—чум,—
Ле əw кəвьр бу— нəлəqйа жь щи?

Ах, мьн п'ор'кöр'е, кöр'кəме ида
Дəсте бəрбанге wьр т'ə'мулнəкьр!—
Зукйам у гьрйам сəр бəхте хwəда...
— Ви малхьрави сьвə ча р'онкьр!...

Ч'Ə'ВЕ ХWƏ БЬГЬР

Шə'ра сəре хwə мəкə си—чадьр,
Тö щйе мьн вəкə бəр сйа бьжанга,—
Ах, ч'ə'ве тəда əз wəстйамə п'ьр',
Анщахки дайə сəр рйа бьжанга!
Ч'ə'ве хwə бьгьр,
Хəwна мьн hьлгьр!...

Р'ОЖА Һ'ÖБЕ

Тö ве бəрбанге чьqаси шайи
(Р'адмусьм хəwна дор тə дьфьр'ə),
Əз бəр хəбəре тəйə ч'ик—сайи
Ва бумə шуша ə'зминə фьрə!

Р'ойи нав зиве ч'э'вканийа дьбьм,
Кӧ к'эне хwэйи гӧлав пе щанки,
Тиренжа тэ'ве дэсте тэ дькьм,
Кӧ бэшэра хwэ пе зер'эфшанки.

Тӧ дэст нэвежэ эwе п'ежгире,
Эзе бьшиньм ћенкайа гӧлэш,
Дьхwэзи паше дадэ п'эницэре,
Ле данэхэ сэр эwе п'эрда р'эш!

Ле данэхэ сэр эwе п'эрда р'эш!
На, вэнэшерэ бэдэwйа шуша!
Тӧ ч'э'ве мьнда бьфишq у бьмэш!
От'аха тэйэ р'ожа мьнэ ша!

БОНА МЬН

Эвар хӧшэ—хӧшэ,—
Шушэ, шушэ, шушэ...
Ч'эм бэр гӧшэ—гӧшэ,—
Шушэ, шушэ, шушэ,...
Ћ'ӧба э'зим гэшэ,—
Шушэ, шушэ, шушэ...
Дэwран шькьр хwэшэ,—
Шушэ, шушэ, шушэ...

П'әнцәрә дьh'әжә,— .
Шушә, шушә, шушә...
Ба ча дьгьр'ьжә,—
Шушә,шушә, шушә...
Фькрәк шьк—хӧшушә,—
Шушә, шушә, шушә...
Ч'ә'вәк қужә—қужә,—
Шушә! Шушә! Шушә!...

Ь'ЬКЙАТА Ә'МЬР

К'е морйа хәwe кьрә гӧhe мьн,—
Дамә бәр дәсте хәwa hьнгоре?
Гӧле дора ч'ем нәдитьн he мьн,
Ах, ьдн к'е we бьдә мьн доре?

Нав спич'але hьшбунеда мьн
Xwәр'а дьжмьрнн п'архане хәwe.
Ле дике ниве шәвейи амьн
К'ӧда hәйдьбу нивәка шәве?

Ле к'ӧ бун hәрдӧ пире зәбани?—
Qә к'еләка мьн р'унәньштьн әw!
Худана хере We мьнр'а ани—
Кәwa гозәлә назькә бехәw.

У hесьре We hесьр нибун, на,
Дор мьн вәдьбун чawa гӧлh'әйран,

Гьлие Т'әрәзе һәма һан—һана
Дьбунә п'ьр'п'ьр'к у п'әрwаз дьдан!

У qоле зер'а бәр ә'нйа һорйа,—
Сәр мьнда дахьст We деме гӧли,
Нишани мьнкьр т'ор'әкә морйа,
У ч'ә'ве мьнда тиренж шӧхӧли!

У паше, чахе гӧл к'әнйан мьнр'а,
У дәсте бажер' диса әз гьртьм,
Мьн дит—бәр дәре суке һ'әрд пира
Кӧндәвәдабун у... дик дьфротьн!...

БӘ'Р—НИВРО

(Эк'спромт)

Бәр к'әне һорие
Ав к'әтйә к'орие!...

МИФА БИНАЕ

Г—ер'а

... У р'ӧһ'е мьн р'азийә...
Рабиндранат' Т'АГОР.

— Wәки ньшкева qасьде мере
Фәләке бе сәр ч'ә'ве мьн дайнә,—
Бьбмә бьнәлие п'адшатйа тә'рйе,
Тйе чь бьки ль ве дьнйа р'оньк?

— Әзе бьбьмә бьнәлийа нәйник—
Шушайә т'ьбәрк,
Кӧ hурхашнәбә р'ожа тәйә ч'ик,—
Тә нәк'әвә тәрк!

WЬР

Әз дак'әтьбум нав гәлие хәwне,—
Ишqе вәдьхwар хуна хашхашка,
П'ьр'п'ьр'ке дор мьн— h'әжева хьне,
Ььлдабун бина Хат'уна Фәрха.

Ль канйа сар'ьнщ кәw дьхәр'ьщин,
Ч'ем ч'ьлоч'әпо хwә дьгвашт—дьчу,
У нав шушар'а—лев пунг у qьщи,
Кьh'ела тә'ве гәм—дьзгин дьщут.

Кӧлилк дьhатнә хwәзгинне ч'ә'ва,
Моза дьhуна сәphатиед зер'ин,
Qалч'ьке мә'сйа бадьбун hәwa,
Ле шӧра мә'сйа аве дьбьр'и.

Ах, диза дьлем т'ьжибу р'ун—qәнд,
Бьрща Бәләкда әw жи дьк'ьр'ин,
... Ле мьн „Т'амара" Лермонтов дьхwәнд,
Ььм вәдбәшьрим, hьм дьк'әwгьрим!

Ч'ИР'ОКА ШӘВЕ

Мә дайә сәр р'йа ч'ир'ока шәве,
Стәйрк дьр'ьжнә нава h'әсина.
Бин—hелма хәwна ча те жь hәwe!—
Әм hивйа чьнә бәр пewр—мезина?

Мә п'епәскьрйә синоре хәме
К'ижан чидаре хунейә р'оже,
Ле шәв се шане гәш hатйә р'ә'ме,—
Моз стәйркар'а дьк'әвнә qоше!

У ньшкева сәр мәшәкә hурьк
Кәч'ьке шәwqда пешбәрн шана...
Ле дьл чawa зу бәр бунә турьк,—
Мора h'öбейә р'әwша н'сана!

Дор мә тир дьбә ьди h'әму тьшт,—
Ишьq у стәйрк, хйал, h'öб у р'әз!
... Биранинер'а әв шәва бу пьшт!
Р'öh'ада вәбун бәрбанге гәвәз!

ШӘВА ШЬВАНА

Дö шьван qьр'а пез шәвйн дькьн,
Сйа öнда дькьн шор'ьк у h'әwшан,—
Ле позе hиве т'ьжи бин дькьн,—
Зьке пез тәнгә сәва р'öh'е wан!

Жь хәмла һиве тиренжа зер'ин
Дьр'ьжә сәр пез. шьвана, ч'ере...
Авзер'кьрийә шәва сәqьр'и...
Һ'әвка һиве чу—бөһөштә жере!

Дәре сер—сөр'а вәбун сәр пьште, —
Бәйт'е стәйрка кәвьр сәдькьн,
Ч'ә'ве шьвана тужьн тәньште,—
Чәнд һори гөлйа ч'емда шәдькьн!

Ах, әв чь бьлур йане жи фиqьн,
Кө орт'а гьра дькнә лувә—лув!
Пайизә, ле дәр—дор т'әмам биqьн,
Кө шиндьбьн бәр мьqаме һ'ьнк'уф!

Ле дө шьваньн— дө бьлур йан фиq.
Ле дө һьзрәтьн— дө дьл йан дө кәw,
Ах, ә'мьр чawa щарна дьбә биq,
Чахе дьл дькә лувә—лув беһ'әw!

Гьре к'олайи дьь'нт'ә гьран,
Ле буйә мәлһ'әм һьзки wьр röhер'.
Р'е дьбе— чь тө гöман вьр бьрйан,
Ле п'ела чуйи... дә wәрә—бröhер'!

У чь!... Шьвана we кöч'ьк вехьст,—
Бәргира сөр'е әw т'ьжи даркьр...
Р'әнг жь һиве чу... хәмла зер' эхьст...
— Шьвана лехьст— шәв бьриндаркьр!

БӘРБЬ ШӘВА ШАДАН

Мә'сие h'öбьре хwә ә'змана хьст
У жорда т'әqйа...
Даре бижавеж вәкьрьн бәр—пьшт,—
Феа сйа ләqйа!..

Тә'рйе hьлда ә'рд.
Ћати?
Wәрә мәрд!
— Мәмьк век'әтьн!
Бәр вәк'ьшйан дәрд.

Гәло чәнд мә'сие бьбьнә ст'ар?—
Ћ'әта бе дора шәва ськә сар...

ЖЬ ЗАРГОТЬНА ИСПАНИАЕ

Малино, мьн h'әткьн сәр п'йа.
Дьлк'әтйа мьн п'ьр' амьнә,—
Әwe бе у бежә h'әмйа:
— Әw мьри жи hивйа мьнә!..

EZDIKI.COM

БАРАНА ШОР'

Бежэ, тэ к'ижан вьр хwэр'а жьбарт?
ПАБЛО НЕРУДА.

Зэрие ч'їае мэ мэшїанэ бажер'.
Мьрщане р'ожа р'ьжїан ль hесйа!
Хатьр hэв хwэстьн hэвраз у бэржер,
Сэwта ч'э'вканїа щер'ада весйа!

Э'никэвэре бжнбльндэ чил
Хелйа к'обарие бакьрьн пешие,
Жь дэрд у кола чебу зэнщэфил,
Ћур—ћур вэдьк'шэ мьжа гелгежие!

Ћ'эсэлцэмале кьнькэ мьжмьжк
Кола дьлар'а хwэ данэ наве,
Ћорп—мэлэкс э'ршанэ ћ'эмушк, —
Баг'че wэ'дэда дэрк'этнэ р'аве!

Ле qэмэре ћа бэжнеда нивчэ
Р'эwша шэрмиева пэї к'этнэ р'езе,
Т'эв бьжанг—бьрие тьрсонэк дьчэ
Р'энге дьмьсе шэве пайизе.

Ах, ча дьмэшьн!... Гьдино, р'абьн,
Ћ'об—р'эз qэбулкьн э'йдана Лэ'зе,

Р'ойи нав шəwqa сер у сӧр'абьн,—
Жь Варшавае h'əта Байсьзе!

Ах, бьра дəрен нəхwəш у т'awи,
Вəбəшьрьн е ч'э'ва бəлəнгаз,
Ло бьра дəре е лап т'awт'awи,—
Əwe жи бе нав ншqа э'сьлхас.

Ах, əw дьмəшьн!... У дурдьк'əвьн!—
Жь бəр—бəдəне р'оже шəрмокə!
Ле гəло h'ьзрəт ль к'ӧ дьк'əwьн?
Ль к'ӧ дьр'ьзьн хwəстьне догə?

К'и к'ер авитə стуе тə'ва мьн?—
Шəwара дьлда к'əтiiə хəйири!
Нав асоеда зəри дьh'əльн,
Мина qəрəт'уе э'wре həрири.

Бь гəwри—заре ч'əм у багəра
Нав чьл у ч'йада дькьмə qар'ин:
— Ле гəло hуне вəгəр'нə вьра?—
Йан wə жи т'əwqйа хwə жь вьр бьр'и?

Ле ляп'əр'дькə бажар' а'щəа'щ
Нава у дəнга, awазе жер—жор,
Сəр ахьрие жи йазийа qəдимт'ащ
Бивке мьн дьхə баранəкə шор'!

БӘР П'ЬРЕ

Бынйа п'ьреда ч'э'л—ч'ульн, hэз—**льл,**
Меш—мьh'орьн hэрк дэв голэгэнйа,
Феза п'ьреда алав дьдьн гӧл,
Дькнэ вынгэ—вынг моз бь xwэш мэ'**нйа.**

Кэч'ьк дьк'энэ hӧрмйа ч'ьрер'а,
Ле к'идэрер'а we шэwq вэдэ лэз?
(Бынйа п'ьрер'а?
Феза п'ьрер'а?)
— Нэ эw дькарэ бежэ, нэ жи эз!

QИР'ИНА QӦЛЬНГЕ У ЧОКА КЭЧ'ЬКЕ

Эв р'ожана чьqасн башьн!—
Дьчьнэ р'уе hэв стэйрк у р'энг.
Qир'ина qӧльнгейэ пашьн—
Ль к'эwшэне we дэма дэрэнг.

Ль гӧстилка дьл h'ӧб дьбэ qаш,—
Ах. сьлаве hэрк иро бьшин!
Чока кэч'ькейэ гэрм, qэрqаш—
Ль сэр нэмэрдйа we буза шин.

Дькари?— Ве шьере бьh'ьлшин!

Һ'ӘЛАЛА ШАЙИР ГАЗНЕ ХWӘ ДЬКӘ

Шöхöле шайир, һьлбәт, дьжwарә,
Ле һ'алеле жьна wи жи нә һ'алә...
О. ШЕСТИНСКИ

Гöнди—малино, әв чь шьпук бу,
Әв чь агьр бу— әз qәрт'әл к'әтме,
Qәй бей qöр'нәке вьр пешда бук бум,
Чәнд qöр'на пешда— дәлалїа ьне!

Ьуне ломана мьн нәкьн, хушкно,
Йа һатйә сәре мьн ә'вда хwәде,—
Бьра qә нәе сәре гöра но,
Әw жи гönәїїә— р'öһ'бәрә ә'рде.

Ах, әз qизәкә хьшим бум, нәзан,
Мьн т'ьре тәйре хwәдеїә шайир,
Р'ожа wи ә'їідә, снанәт, р'амусан,
Дәстльһәвхьстьн, машеток, шайи!

Ле мьн ньзанбу, wәки п'еше wи
Е мәдәнк'ола жи гьрантьрә!
Кö бәр т'әхте хwә әw qулә, сewи,
Ч'е'в дьмашинә у дьчәрчьрә!

Чахе хәбәр у хәт же дьр'әвьн,—
Бьра сәр кәвьр—көч'кадабә һәрк,

Тырса нэwерым бэр ч'э'ва к'эвым,
Мын h'эсаб дыкэ сэбэб у нэhэq!

К'е hаж пе hэйэ!— Сал те сале эз
Кырасе мэ'ра пер'а давежым,
Qашхунбуйнмэ жь р'ожа дылбэзм!
Бэрбь к'ызи — назне wи hэрк дыбэзым!

Сэр архана р'öh' дыбымэ синбэр,—
Qэй бежи wыра дыqыжлэ к'ргут.
Хwэде кö h'ызкыр у бин hатэ бэр,—
Иди данахwэ бэр Р'эбе п'ыруд.

... Хwарыне гэрмкэ р'оже h'эвт щара,
Бэр быгэр'э, кö тэ'мкэ qэ на we,
Ле эw дудыдэ т'опе щыг'ара,
Wэлдыгэр'инэ финщане qawe!

Хэлq к'этйэ дэрде мал—h'але дыне,
Эw дыбе:— Дыле мын т'ыжи дöр'э!
Мале дэр hэрр'о те хапандыне ,
Дыбе:— Тышт накэ, хуна мын гöр'э!

Заным—серида бöhöрти нибу—
Бы чы фэнда жи хwэ к'ывшкэ софи,
Дыбен:— Р'öh'дарбун т'öнэ бей арду,—
Дыбахшиныме бы qэлпе сафи!

Жь wаре мын жи кем набэ тэ'ма
То у qэймэхе h'öб—h'эсине тир.

Дӧ бәрмьл шабун h'удькнә хәма,
Ле р'әща дькьм—hәр нәбнә шайир!

Хәwа шәва жи ль мьн буйә qар,—
Нобәдарьм әз, жер'а qәрәwьл,
Хушка р'э'мемә, щари, хьзмәтк'ар,—
Фәда дьхwәзә сьнә'та кawьл!

Йа дьл hавежи мьн дькә паше,
У йа хwәзйа хwә бәхте мьн тинә,—
Бьра ат'ара мьнбә... Шәв р'азе ,
Сьбе мере хwә шайир бьбинә!

БЬ ИЗНА ШЬКЕ

Hәй т'әбйәта нур, hәй бәхте хьрав,
Wә орт'а хwәда әз чawa hерам!
Канйа qӧдрәти wә кьрә гьр'ав,
Ь'әwасе h'әлал мьн бунә h'әрам.

Мьн да сәр р'йа хwә к'aw у бәхтәwар,
Wәк әвиндаре дьчә дә'wате,
Qaq у hасегәh—бәр мьн дәстт'әwар,
Р'ебәр бу бина авьлh'әйате!

Мьн дькарьбу ч'йа пьшткьрана,
У вәгәр'анда ч'әме багьрти,
Qумьстан т'ьжи лемьшткьрана.
Бае самер'а qалкьра хӧрти!

Ле иро?... Әз мам у әв qәләма,
Кö пе т'имаркьм дел—бьжие... хәте,
Халqе а'ләме. ле әв бу hәма
Шöхöл—ә'мәле мьн р'у—hәwате?

БЕЖИНГ

Пунга h'әму гьрарамә,
Хунга h'әму qьрарамә...
Әз hәмә нав п'еч'әкада,
Нав wан чәлте пьч'әнгада,
Диwарада, кöлилкада,
Ћ'әст—п'әстада, гöстилкада,
Нав бöрг'ада у зәрзада,
Шьлоп'ада у т'әрзада,
Гöжәгöжа асоеда,
Нав хизгеда у соеда,
Нав приске h'әсанада,
Нав к'обада, h'әсьнада ,
Ћелунада, qалч'ькада,
Дук'ешкада, бәлч'ькада,
Нав щöбада у шушада,
Бузада у шәрушада,
Бае бәза к'ьh'елада,
Нав агьре бьн селада,

Шишькада, хьземада,
Qанатада, авземада.
Р'әqасада, әрдәкада ,
Нав к'алина дәстәкада.
Нав к'лите мәмькада,
Нав мелит'е тәнькада ,
Т'ölözмада у щер'ада,
Нав эгада у ч'ер'ада,
Нав wәршәqа ве hиведа,
Нав к'әл—к'ьр'е ве тә'веда,
Нав бечада, нав мә'сііада.
П'охькада у дәрзііада...
Нав р'әщале hәвалада,
Мәqсуд—мале qәwалада,
Нав дьрәхте Лальшеда,
Мәбәст—бәхте Лальшеда,
Нав хәwн—хwәшіе мләтада,
Пивандьне сәh'әтада,
Нав славе Уитменда.
Нав р'әwаща хwе у ненда,
Нав h'ьжм—h'әйре мьфрьqеда,
Сәд у сәйре мьшрьqеда,
Р'ә'м—möh'бәта шьмаледа.
Бьшкьвоке шәмаледа,

Нав хер—бера щэ'нубеда,
Миражада, т'ыг'убеда...
... Әз һәмә нав һәр тыштида,
Мын нахәйдә т'ö тышт ида...
Т'önәмә т'әк дьле тәда,
Т'önәмә т'әк мьле тәда,
Т'önәмә т'әк бърща тәда .
Т'önәмә т'әк хörща тәда,—
Демәк— т'ö щйа т'önәмә әз,
У чьqасн гönәмә әз,
Ах, шьера мьн,
Бекера мьн!...

БӘЙТ'А СӘРЕ ДÖР'ЙАНА

Пәй һаqа тыштр'а бьмини т'әне...
Ф. ЛАРК'ИН.

(антракт)

Qәй беї мәзила һәwe һьндькә,
Һ'ьзкн дьльвә тә'в qör'ә—qörбәт,—
Баве мьн иро бәрха даг'дькә
(Һәр маләк даг'а we һәйә, һьлбәт).

Баве мьн бәрха даг'дькә ль wер...
Чьр'анә р'астйа жь тә вәшарти!—

Зува хәсандйә бәйт'ар бәрхе нер
(Хенжи е сәва гöна бьжарти).

Дагер'ә ьди... Тьшт нәма, хушке ,
Кәрие пайизе гьран лькьжин,
К'әр кö бьк'әвә—дьране бьшке,—
Ә'рд к'ьзьрййә— ч'ә'в манә р'ьжи!

Ле дәнге мьида у сәр бивке туж,
Нав мерга п'ор'да (he тәйахкьрн),
К'озе гöhада дькнә қужәқуж
Бәрхе хәсанди у е даг'кьри!

Ьәр тьшт қәй бежи гәрә öсабә,—
Асахкьринә р'е—дьрбе майин,
Хушке, хwәйкьрьн we ha hесабә,—
Шьван дькарә р'азе архайин!

Кәри дьк'ьшьн жь ч'йа бь сьре
У бәрхе хwәде бир дькьн, хушке,
Р'йа Бабелоне, бае Мсьре,
Ә'йд—ә'рәфате hола Лальше!

СӘРӘЩӘМ

Хwәт'әстиqкьрьн — **К. Чачани** 3

ОРТ'А QӦР'НАДА

Бәйраqа ленинне 5
Qӧр'на бистйәке 7
Баллад дәрһәqа малхwетнеда 8
Баран ль Москвае 9
Ль вакзале 9

ARS POETICA

Анкета 12
Буйина шайир 14
Щаб—шьванәкир'а 14
Пушкин 16
Дәрһәqа поэзнаеда 17
Шайир у поэзна 17
Ћун мьнр'а наен? 18
Искуства поэзнае 20
Жь „назйе" qәләме 20

ЛАЛЬШ

Шәлмаqа географнае 21
Әз пе h'әсйам 22
К'әсәр 22
Бь qәйде щоланга 22
Шькйат 23
Жь щьмаә'те 25
Бәхтәwарйа тәйра 25
Мәрәза р'әнга 27
Пьрсхана бәрдәст 27
Qәсавед р'ожар'а 30

Әз блынд фьр'им у алчах к'этьм 32
Сәрһатикә тә'л 33
Хернәхазед мьнр'а 34
Бәр бә'ра Р'әш 35
Дрозга нивәка шәве 35
Фәqәт! 36
Гәзгәзке шьке 36
Дәм 38
Р'асти әвә 39
Баллад дәрһәqа к'әне калке мьн у
р'әqаса ща'ниеда 40
Пе чь мәзыбум? 42
Мөкөр'и 44
Кьред һ'ьзрәте 45
Гази 51
Бәйт'а щьлwа 52
Бәйт'а мьзгине 54
Бәйт'а гәште 58
Бәйт'а сәре сьбе 60
Пергамента Сөлемание 61
Бәйт'а мала бехwәй 61
К'өрдстанер'а 63
Диса К'өрдстанер'а 65
Анабасис 65
Көла дьлар'а 67
Бәйт'а Тawси Мәләк 68
Бәйт'а кьраса 72
Бәйт'а бьруске 74
Бәйт'а qәwин—qәдимие 76
Байт'а һәwаре 77
Бәйт'а... тьрсе 78

Ь'ӨБ У ШУШӘ

Һәләqәти 80
Бәйт'а мьраза 81
Бәрбь мале 82

Бэйт'а бэрбанге 83
Баллад дэрhэqа р'энгада 85
Жь Э'бу Эздит Бистами 85
Т'ема 86
Бэйт'а хэwнэр'оке 86
„А'щи" 88
Гэр'а р'öh' 89
Хwэхапандьн 89
Дурк'этьн 90
Дэргистйа шьвин 91
Кэч'а э'сил 93
Газьнэкэ дур у незик 94
Ч'э'ве хwэ бьгьр 95
Р'ожа h'öбе 95
Бона мьн 96
Ь'ьк'йата э'мьр 97
Бэ'р—нивр'о 98
Мифа бинае 98
Wьр 99
Ч'пр'ока шэве 100
Шэва шьвана 100
Бэрбь шэва шадан 102
Жь зарготьна Испаннае 102
Барана шор' 103
Бэр п'ьре 105
Qпр'ина qöльнге у чока кэч'ьке 105
Ь'элала шайир газне хwэ дькэ 106
Бь изна шьке 108
Бежинг 109
Бэйт'а сэре дöр'йана 111

ЧӘРКӘЗЕ Р'ӘШ
Шорьша хәбәра
шьер

ՉԱՐՔՅԱԶԻ ՌԱՇ
ԲԱՌԵՐԻ ԱՊԱՏԱՄԲՈՒԹՅՈՒՆԸ
Բանաստեղծություններ
(քրդերեն լեզվով)
«Սովետական գրող» հրատարակչություն,
Երևան, 1986

Чарказэ Раш
ВОССТАНИЕ СЛОВ
Стихи
(На курдском языке)
Издательство «Советакан грох»
Ереван, 1986

Р'едактор — **Карлене Чачани**
Шьклк'еш — **Щ. Гаспарйан**
Р'едакторе бәдәwәтие — **С. Г. Сафйан**
Р'едакторе техникие — **Э'лихаие Мәме**
Коректор — **Лэт'ифе Э'мэр**

ИБ № 5679

Шандьнә р'езкьрьне 21/VII 1986. Бона чапкьрьне qол кьрьнә 28/X. 86. Чап 70X90¹/₃₂. К'аг'эзе чапкьрьне № 2. Ь'эрфе цур'е э'дәбийәте. Нәшьркьрьна бльнд. Бәлге чапкьрьнейә qәwли 4,24. Бәлге нәшьрәте 3,35. Тираж 500. Т'әмбә 1515. ВФ 12160 Qимәт 35 капек.
Нәшьрәта „Советакан грог'", Ереван—9, Терйан, 91.

Чапхана нәшьрәта Коммәрк'әзийа ПК Әрмәнистане. Ереван, проспекта Орцоникидзе 2.

ЧӘРКӘЗЕ Р'ӘШ

1955-а ль Эщмназине жь дйа хwә буйә. 1977-а института Ереванейә педагогнейә сәр наве Х. Абовйан, ле 1980-н аспирантура we хлазкьрийә у кафедра литература әрмәнийада дьхәбтә. Кандидате өлмед филологнейә. С. 1980-н к'т'еба wнйә өлминә пешьн әрмәнки нәшьрбуйә. Шьеред wи с. 1967-ада преса р'еспубликаеда (әрмәнки у к'өрди), паше жи „Баһара т'әзәда" нәшьрбунә. Бәрәвока ә'wльн щьлда ве алманахейә 2-да (1983) дәрк'әтийә.